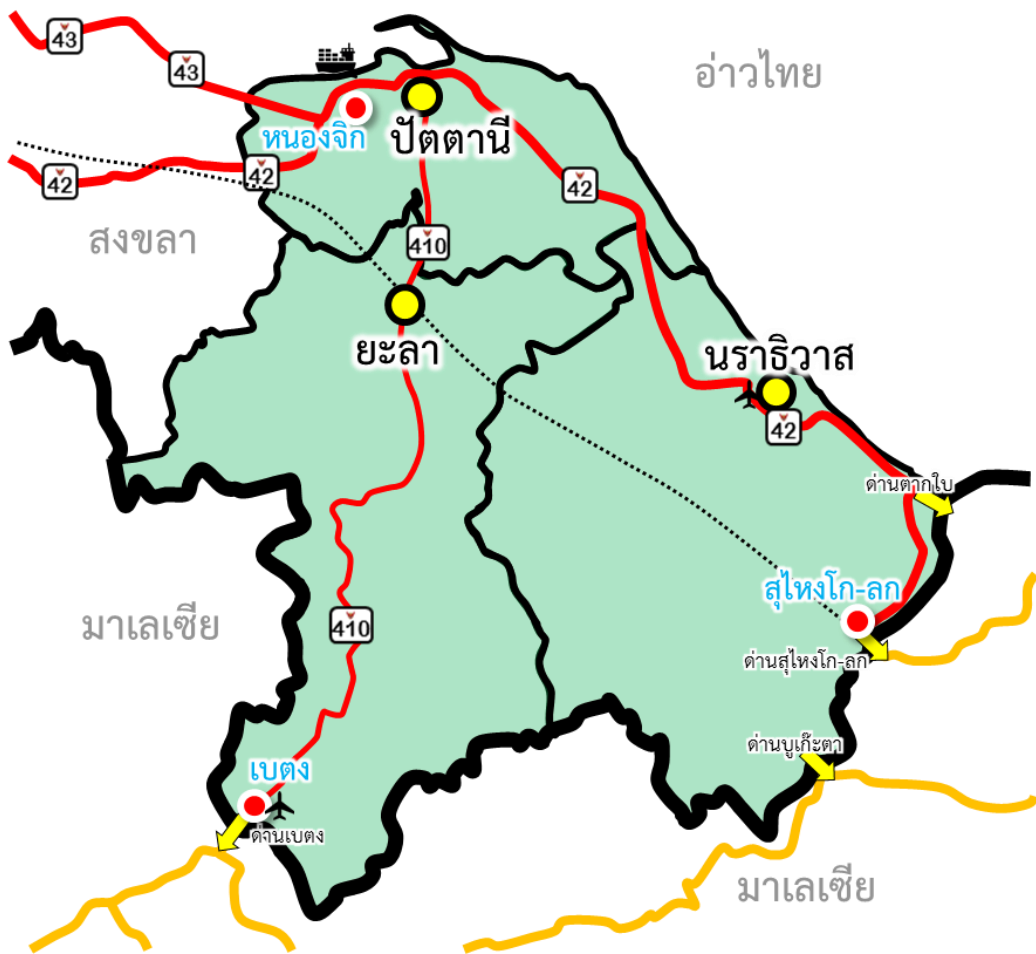

แผนพัฒนาภาคใต้ชายแดน
ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒
(พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.)
เมื่อ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

สารบัญ

	หน้า
๑. สภาพทั่วไป	๑
๑.๑ ที่ตั้ง	๑
๑.๒ พื้นที่และลักษณะภูมิประเทศ	๑
๑.๓ ภูมิอากาศ	๑
๑.๔ การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑
๑.๕ ทรัพยากรธรรมชาติ	๑
๒. โครงข่ายคมนาคมขนส่งและการบริการสาธารณูปโภค	๒
๒.๑ โครงข่ายถนน	๒
๒.๒ รถไฟ	๒
๒.๓ สนามบิน	๒
๒.๔ ท่าเรือ	๓
๒.๕ สะพาน	๓
๒.๖ ด่านชายแดน	๓
๒.๗ แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ	๓
๒.๘ บริการสาธารณูปโภค	๓
๓. สภาพเศรษฐกิจและรายได้	๔
๓.๑ ภาพรวมเศรษฐกิจ	๔
๓.๒ เศรษฐกิจรายสาขา	๕
๓.๓ เศรษฐกิจระดับครัวเรือน	๕
๔. ประชากรและสังคม	๕
๔.๑ ประชากร	๕
๔.๒ แรงงาน	๕
๔.๓ การศึกษา	๕
๔.๔ สาธารณสุข	๑๐
๔.๕ ความยากจนและการว่างงาน	๑๑
๔.๖ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	๑๑

	หน้า
๕. ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และภัยพิบัติ	๑๑
๕.๑ สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑๑
๕.๒ สถานการณ์ภัยพิบัติ	๑๒
๖. สภาวะแวดล้อม	๑๓
๖.๑ จุดแข็ง	๑๓
๖.๒ จุดอ่อน	๑๓
๖.๓ โอกาส	๑๔
๖.๔ ภัยคุกคาม	๑๔
๗. ปัญหาและประเด็นท้าทาย	๑๕
๘. แนวคิดและทิศทางการพัฒนา	๑๕
๘.๑ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์	๑๖
๘.๒ วัตถุประสงค์	๑๖
๘.๓ เป้าหมายและตัวชี้วัด	๑๖
๘.๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนา	๑๖
๙. แนวทางการพัฒนาสำคัญตามแผนพัฒนาภาคใต้ชายแดน	๒๒
๑๐. โครงการสำคัญของภาค	๓๐
๑๑. แผนงานและงบประมาณขับเคลื่อนแผนพัฒนาภาคใต้ชายแดน	๓๘

แผนพัฒนาภาคใต้ชายแดน

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

๑. สภาพทั่วไป

๑.๑ **ที่ตั้ง** ภาคใต้ชายแดน ประกอบด้วย ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ตั้งอยู่ใต้สุดของประเทศและติดกับประเทศมาเลเซีย มีอาณาเขตติดต่อด้านใต้และด้านตะวันตกกับประเทศมาเลเซีย รวมระยะทางพรมแดนไทย-มาเลเซีย ๒๕๘ กิโลเมตร โดยมีเทือกเขาสันกาลาศีรีเป็นแนวกัน ด้านเหนือและด้านตะวันออกติดทะเลอ่าวไทยเป็นระยะทาง ๑๗๒.๓๑ กิโลเมตร

๑.๒ **พื้นที่และลักษณะภูมิประเทศ** ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่รวม ๖.๘๔ ล้านไร่ ลักษณะภูมิประเทศทางตอนกลางและตอนใต้ของภาคมีเทือกเขาสันกาลาศีรี (ยะลาและนราธิวาส) วางตัวในแนวตะวันออก-ตะวันตก และเป็นพรมแดนกันระหว่างไทยและมาเลเซีย ด้านตะวันออกเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำจตชายทะเลฝั่งอ่าวไทยในจังหวัดปัตตานีและนราธิวาส

๑.๓ **ภูมิอากาศ** ภาคใต้ชายแดนตั้งอยู่ใกล้เส้นศูนย์สูตร มีลักษณะอากาศร้อนชื้นแบบมรสุม อุณหภูมิเฉลี่ย ๒๘ องศาเซลเซียส ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ในช่วงกลางเดือนพฤษภาคม - กลางเดือนตุลาคม ทำให้มีฝนตกมากบริเวณฝั่งตะวันตกของภาค และได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมในช่วงกลางเดือนตุลาคม - กลางเดือนกุมภาพันธ์ ทำให้มีฝนตกมากบริเวณฝั่งตะวันออกของภาค โดยมีจำนวนวันฝนตกเฉลี่ย ๑๔๘.๗ วันต่อปี และปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๑,๗๘๑.๗ มิลลิเมตรต่อปี

๑.๔ **การใช้ประโยชน์ที่ดิน** จากเนื้อที่ ๖.๘๔ ล้านไร่ ในปี ๒๕๕๘ มีการใช้ประโยชน์ที่ดินจำแนกเป็นพื้นที่ป่าไม้ ๑.๗๓ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๒๕.๓ พื้นที่ป่าชายเลน ๐.๒๒ แสนไร่ หรือร้อยละ ๐.๓๓ พื้นที่การเกษตร ๓.๕ ล้านไร่ (ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ไม้ผล และที่นา) หรือร้อยละ ๕๐.๕ และพื้นที่ใช้ประโยชน์อื่นๆ ๑.๖๖ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๒๔.๒๗ ของพื้นที่ภาค

๑.๕ ทรัพยากรธรรมชาติ

๑.๕.๑ **ดิน** สภาพดินส่วนใหญ่เป็นที่ลาดเชิงชัน และปัญหาสภาพดินที่สำคัญ ได้แก่ ดินทราย ดินเปรี้ยวจัด และดินเค็ม กระจายอยู่ในบริเวณที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเลและป่าพรุในจังหวัดปัตตานีและนราธิวาส นอกจากนี้ยังมีปัญหาดินตื้น และที่ลาดชันส่วนใหญ่ในพื้นที่จังหวัดยะลา ซึ่งปัญหาของทรัพยากรดินส่งผลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตร

๑.๕.๒ **แหล่งน้ำ** มีลุ่มน้ำขนาดใหญ่ ประกอบด้วย **ลุ่มน้ำปัตตานี** มีพื้นที่ ๔,๙๗๓ ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดยะลา และปัตตานี เป็นแหล่งต้นน้ำของแม่น้ำปัตตานี **ลุ่มน้ำบางนรา** มีพื้นที่ ๑,๔๙๘ ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอเอ็งอ อำเภอระแงะ อำเภอตากใบ จนถึงพรุโต๊ะแดงและจตอ่าวไทยที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ที่มีต้นน้ำจากป่าอาลา-บาลาและเทือกเขาบูโด ได้รับการพัฒนาเป็นพื้นที่โครงการชลประทานตามแนวพระราชดำริ เพื่อให้มีน้ำใช้ทางการเกษตร ป้องกันน้ำเค็มรุกล้ำพื้นที่

และป้องกันน้ำเปรี้ยวจากพรุโต๊ะแดง รวมทั้งแก้ไขปัญหาคูทกภัยให้กับประชาชนในพื้นที่ **ลุ่มน้ำสายบุรี** มีพื้นที่ ๔,๖๐๐ ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา มีแม่น้ำสายบุรีเป็นแม่น้ำสายหลักที่มีต้นน้ำจากเทือกเขาสันกาลาศรีไหลลงทางทิศใต้สู่ทะเลอ่าวไทย ปัจจุบันแม่น้ำสายบุรีมีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพประมงของผู้ที่อยู่อาศัยในบริเวณใกล้ๆ ลำน้ำ เช่น การเลี้ยงปลากะพง และปลาทึบในกระชัง ทั้งนี้โดยปกติทั้ง ๓ ลุ่มน้ำจะมีปริมาณน้ำเพียงพอตลอดทั้งปี

๑.๕.๓ ป่าไม้ ปี ๒๕๕๙ ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ป่าไม้ ๑.๗๓ ล้านไร่ ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นป่าดิบชื้นตามเทือกเขา และมีแนวโน้มลดลงโดยสาเหตุส่วนหนึ่งจากการบุกรุกพื้นที่เพื่อทำการเกษตร โดยเฉพาะยางพาราและปาล์มน้ำมัน ส่วนพื้นที่ **ป่าชายเลน** มีเฉพาะในพื้นที่จังหวัดปัตตานีและนราธิวาส

๒. โครงข่ายคมนาคมขนส่งและการบริการสาธารณสุข

๒.๑ โครงข่ายถนน เชื่อมโยงกับโครงข่ายหลักทั้งภายในภาคและระหว่างภาค รวมทั้งเชื่อมโยงกับประเทศมาเลเซีย และยังสามารถเชื่อมโยงต่อเนื่องไปยังประเทศสิงคโปร์

๒.๑.๑ ทางหลวงหมายเลข ๔๓ เชื่อมต่อจากอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และไปยังจังหวัดปัตตานี เป็นถนน ๔ ช่องจราจร รวมระยะทางประมาณ ๙๕ กิโลเมตร

๒.๑.๒ ทางหลวงหมายเลข ๔๒ (ถนนเพชรเกษมสายปัตตานี - นราธิวาส) เป็นถนน ๔ ช่องจราจรเชื่อมต่ออำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา - จังหวัดปัตตานี - จังหวัดนราธิวาส โดยช่วงอำเภอสะเดา - ปัตตานี เป็นถนน ๒ ช่องจราจร และช่วงปัตตานี - นราธิวาส เป็น ๔ ช่องจราจร และมีเส้นทางหลักจาก

นราธิวาส - อำเภอสุไหงโก-ลก ๒ เส้นทาง คือ ทางหลวงหมายเลข ๔๒ ตอนสะกอม - ปาเสม็ด - ตากใบ - สุไหงโก-ลก เป็นถนน ๔ ช่องจราจร และทางหลวงหมายเลข ๔๐๕๖ นราธิวาส - สุไหงปาดี - สุไหงโก-ลก เป็นถนน ๒ ช่องจราจร ซึ่งสิ้นสุดเขตแดนประเทศไทยที่ด่านชายแดนสุไหงโก-ลก และเชื่อมต่อไปยังรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย

๒.๑.๓ ทางหลวงหมายเลข ๔๐๙ (สายนาเกต - ท่าปาบ) เชื่อมต่อจากจังหวัดปัตตานีไปยังอำเภอเมืองจังหวัดยะลา และหมายเลข ๔๑๐ (สายปัตตานี - อำเภอเบตง จังหวัดยะลา) ซึ่งเป็นถนน ๒ ช่องจราจรและลักษณะคดเคี้ยวตามแนวเขา สิ้นสุดเขตแดนประเทศไทยที่ด่านชายแดนเบตง และเชื่อมต่อไปยังรัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย

๒.๒ รถไฟ โดยมีเส้นทางรถไฟเชื่อมโยงจากอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ไปยังอำเภอโคกโพธิ์และอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา รวมทั้งอำเภอสุไหงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส สามารถเชื่อมต่อไปยังสถานีปาเสมัส เมืองตุมปัต รัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย อย่างไรก็ตามปัจจุบันไม่มีการเดินรถไฟระหว่างประเทศจากอำเภอสุไหงโก-ลก ไปยังประเทศมาเลเซีย

๒.๓ สนามบิน มีท่าอากาศยานในประเทศ ๒ แห่ง ในจังหวัดปัตตานี (ใช้ในราชการทหาร) ๑ แห่ง และจังหวัดนราธิวาส ๑ แห่ง ซึ่งหากเป็นช่วงประกอบพิธีฮัจญ์ จะเปิดให้บริการเที่ยวบินระหว่างประเทศ

จากนราธิวาส-เมืองเจดดาห์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย นอกจากนี้ปัจจุบันได้มีการก่อสร้างสนามบินเบตง จังหวัดยะลา ซึ่งกำหนดจะแล้วเสร็จในปี ๒๕๖๑

๒.๔ ท่าเรือ มีท่าเทียบเรือใน ๒ จังหวัด ประกอบด้วย **จังหวัดปัตตานี** มีท่าเทียบเรือประมงขององค์การสะพานปลา ท่าเทียบเรือชายฝั่งปัตตานีของกรมเจ้าท่า (ท่าเทียบเรื่อน้ำลึก) และที่จอดพักเรือของกรมธนารักษ์ ปัจจุบันมีปัญหาการตื้นเขินของร่องน้ำทำให้เรือบรรทุกสินค้าขนาด ๑๘๐ ตันกรอส ไม่สามารถเข้าเทียบท่าได้อย่างสะดวก **ส่วนจังหวัดนราธิวาส** มีท่าเทียบเรือประมงนราธิวาส ปัจจุบันเป็นท่าเทียบเรือเชิงพาณิชย์สำหรับการขนส่งสินค้าภายในประเทศ โดยการขนส่งไม้แปรรูปและยางพาราไปจำหน่ายทั่วประเทศ และรับซื้อสินค้าจำพวกข้าวสารและน้ำตาลมาเพื่อจำหน่ายในจังหวัดหรือส่งต่อไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ปัญหาที่สำคัญคือร่องน้ำตื้น (แม่น้ำบางนรา) ทำให้ไม่สามารถรองรับเรือที่มีขนาดใหญ่กว่า ๕๐๐ ตันกรอสได้

๒.๕ สะพาน มีสะพานเชื่อมต่อกับประเทศมาเลเซียในจังหวัดนราธิวาส ๒ แห่ง คือ **สะพานข้ามแม่น้ำโก-ลก** เชื่อมต่อสุโขทัย-ลกกับเมืองรันเตาปันยัง รัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย ซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งสินค้าและการเดินทางของประชาชน ปัจจุบันมีปัญหาความแออัด ทำให้การเดินทางและการขนส่งช่วงบริเวณสะพานใช้เวลาค่อนข้างมาก และ **สะพานบูเก๊ะตา** (สะพานข้ามแม่น้ำโก-ลก แห่งที่ ๒) เชื่อมระหว่างบ้านบูเก๊ะตา อำเภอแว้ง กับบ้านบูเก๊ะตาบูหงา รัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย เป็นสะพานคอนกรีต ๒ ช่องจราจร ยาว ๑๒๐ เมตร

๒.๖ ด้านชายแดน มีด่านชายแดนถาวรไทย-มาเลเซีย ๔ แห่ง ในจังหวัดยะลา (ด้านเบตง) และจังหวัดนราธิวาส (ด้านตากใบ ด้านสุโขทัย-ลก และด้านบูเก๊ะตา) เป็นเส้นทางการค้าและในการเดินทางผ่านแดนระหว่างจังหวัดนราธิวาสกับรัฐกลันตัน และอำเภอเบตง จังหวัดยะลา กับรัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย

๒.๗ แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ โครงการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำสุโขทัย-ลก (แห่งที่ ๒) และโครงการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำสุโขทัย-ลก (ตากใบ) ซึ่งเป็นโครงการภายใต้กรอบความร่วมมือไทย - มาเลเซีย ซึ่งขณะนี้ฝ่ายไทยได้ส่งรายละเอียดแบบแปลนการก่อสร้างให้กับมาเลเซียแล้ว โครงการพัฒนาและปรับปรุงสถานีรถไฟสุโขทัย-ลก โครงการพัฒนาสนามบินนราธิวาส โครงการทางเลี่ยงเมืองยะลา (ด้านตะวันออกและตะวันตก) และโครงการปรับปรุงท่าเทียบเรือปัตตานี

๒.๘ บริการสาธารณูปโภค

๒.๘.๑ ไฟฟ้า ภาคใต้ชายแดนมีกำลังการผลิตไฟฟ้า ๑๑๖.๔ เมกกะวัตต์ โดยผลิตจากพลังงานน้ำ (เขื่อนบางลาง และบ้านสันติ จังหวัดยะลา) ได้มากที่สุดร้อยละ ๗๓.๓ ของกำลังการผลิตทั้งหมด และพลังงานหมุนเวียนจากเศษไม้ยางและทะเลสาบปาล์มน้ำมัน (โรงไฟฟ้า กัลปพฤกษ์กรีน) ร้อยละ ๑๗.๔ ส่วนที่เหลือเป็นพลังงานหมุนเวียนจากผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายเล็กและเล็กมากในภาคใต้ (SPP และ VSPP) กระจายอยู่ใน ๒ จังหวัดภาคใต้ชายแดน (ยะลา และปัตตานี) กำลังการผลิตรวม ๑๐.๒ เมกกะวัตต์ คิดเป็นร้อยละ ๘.๓ ตามลำดับ นอกจากนี้ มีระบบไฟฟ้าสำรองฉุกเฉินจากเครื่องกำเนิดไฟฟ้าดีเซลค่ายกองพลทหารที่ ๑๕ จังหวัดปัตตานี (บ่อทอง) ค่ายจุฬารักษ์ จังหวัดนราธิวาส (บ้านทอน) และสถานีไฟฟ้าแรงสูงสุโขทัย-ลก มีกำลังการผลิตรวม ๑.๖ เมกกะวัตต์ อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาไฟตก-ดับ บ่อยโดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล เช่น อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

๒.๘.๒ ประปา การประปาส่วนภูมิภาคในภาคใต้ชายแดน (ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส) ขึ้นอยู่กับการประปาส่วนภูมิภาคเขต ๕ (จังหวัดสงขลา) ซึ่งรับผิดชอบการบริการในพื้นที่ ๗ จังหวัดประกอบด้วย จังหวัดสงขลา พัทลุง ตรัง สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ซึ่งการบริการในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่

๓. สภาพเศรษฐกิจและรายได้

๓.๑ ภาพรวมเศรษฐกิจ

๓.๑.๑ เศรษฐกิจภาคใต้ชายแดนลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี ๒๕๕๘ มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม ณ ราคาประจำปี เท่ากับ ๑๒๓,๓๗๗ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๐.๙ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ โดยลดลงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๕ ที่มีสัดส่วนร้อยละ ๑.๑ ของประเทศ ทั้งนี้สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องส่งผลต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน และราคายางพารา ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของพื้นที่ที่มีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ เป็นต้นมา

ตารางที่ ๑ ผลิตภัณฑ์มวลรวมและโครงสร้างเศรษฐกิจ

รายการ	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาค					
•มูลค่า (ล้านบาท)	๑๖๓,๖๗๑	๑๔๑,๕๙๐	๑๓๐,๐๖๑	๑๒๑,๗๑๓	๑๒๓,๓๗๗
•สัดส่วนต่อประเทศ (ร้อยละ)	๑.๔	๑.๑	๑.๐	๐.๙	๐.๙
•อัตราการขยายตัวที่แท้จริง (ร้อยละ)	๑.๒	-๔.๓	-๔.๖	-๔.๑	๔.๒
มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัว					
•มูลค่า (บาท/คน/ปี)	๙๕,๑๘๗	๘๑,๘๙๓	๗๔,๘๖๕	๖๙,๖๗๙	๗๐,๓๒๒
•อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	๑๑.๙	-๑๔.๐	-๘.๖	-๖.๙	๐.๙
โครงสร้างการผลิต (ร้อยละ)					
•ภาคเกษตร	๔๘.๖	๔๐.๖	๓๘.๙	๓๘.๓	๓๒.๐
- เกษตรกรรมฯ	๔๒.๑	๓๒.๐	๒๙.๖	๒๘.๒	๒๒.๘
- ประมง	๖.๕	๘.๖	๙.๓	๑๐.๑	๙.๒
•ภาคอุตสาหกรรม	๘.๕	๙.๒	๘.๑	๖.๖	๖.๕
- เหมืองแร่ฯ	๐.๒	๐.๒	๐.๒	๐.๓	๐.๒
- อุตสาหกรรม	๘.๓	๙.๐	๗.๘	๖.๓	๖.๒
•ภาคบริการ	๔๒.๙	๕๐.๒	๕๓.๐	๕๕.๑	๖๑.๕
- บริการภาครัฐและการศึกษา	๑๘.๒	๒๓.๓	๒๔.๒	๒๔.๐	๒๘.๖
- บริการอื่นๆ	๒๔.๗	๒๖.๙	๒๘.๘	๓๑.๑	๓๒.๘

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของสำนักบัญชีประชาชาติ สศช.

๓.๑.๒ โครงสร้างเศรษฐกิจพึ่งพาภาคเกษตร ปี ๒๕๕๘ มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรมีสัดส่วนร้อยละ ๓๒.๐ ของผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัด ซึ่งภาคเกษตรเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญของภาค เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร แต่มีแนวโน้มของสัดส่วนการผลิตลดลง เนื่องจากราคาสินค้าเกษตรหลักโดยเฉพาะยางพาราปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่วนภาคอุตสาหกรรมปรับตัวลดลง

เล็กน้อย โดยมีสัดส่วนการผลิตที่ร้อยละ ๖.๕ ในขณะที่ภาคบริการโดยเฉพาะสาขาบริการทางการศึกษาและ บริการภาครัฐมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากการจัดสรรงบประมาณของรัฐเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิต ของประชาชนและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๓.๑.๓ เศรษฐกิจภาคใต้ชายแดนขยายตัวในระดับต่ำ โดยในปี ๒๕๕๘ มีการขยายตัวร้อยละ ๔.๒ ปรับตัวดีขึ้นเมื่อเทียบกับการหดตัวที่ร้อยละ ๔.๑ ในปี ๒๕๕๗ และหากพิจารณาในช่วง ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘) เศรษฐกิจภาคใต้ชายแดนมีภาวะหดตัวเฉลี่ยร้อยละ ๑.๕ ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศ ที่เศรษฐกิจขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๒.๙๓ โดยสาเหตุส่วนหนึ่งจากราคายางพาราที่มีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ช่วง ปี ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘ ส่งผลกระทบต่อรายได้เกษตรกร

๓.๑.๔ รายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากรมีแนวโน้มลดลง โดยปี ๒๕๕๘ ผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัว ประชากร (GRP Per capita) เฉลี่ย ๗๐,๓๒๒ บาทต่อคนต่อปี ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศประมาณ ๒ เท่า ลดลงจากปี ๒๕๕๔ ที่มีจำนวน ๙๕,๑๘๗ บาทต่อคนต่อปี โดยจังหวัดยะลามีรายได้เฉลี่ยต่อหัวสูงที่สุดเท่ากับ ๘๙,๘๗๕ บาทต่อคนต่อปี และจังหวัดนราธิวาสมีค่าต่ำสุด ๕๔,๙๒๒ บาทต่อคนต่อปี และต่ำที่สุดในภาคใต้ และเป็นลำดับที่ ๗๓ ของประเทศ

๓.๒ เศรษฐกิจรายสาขา

๓.๒.๑ ภาคเกษตร

๑๑.๑.๑ ภาคการเกษตรมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของภาค และการผลิตยังเป็นแบบเดิมที่มีการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มน้อย ปี ๒๕๕๘ ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรมีมูลค่า ๓๙,๔๕๐ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๓.๓ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาเกษตรของประเทศ แบ่งเป็นสาขาเกษตร ร้อยละ ๒๒.๘ และสาขาประมงร้อยละ ๙.๒ โดยกิจกรรมการเกษตรที่มีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจของภาคใต้ชายแดน ประกอบด้วย ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ประมงทะเลและชายฝั่ง ปศุสัตว์ และไม้ผล อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรเฉลี่ยในช่วง ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘) หดตัวร้อยละ ๓.๙ เนื่องจากสถานการณ์ราคายางพาราและความต้องการยางพาราของตลาดโลกมีแนวโน้มลดลงจากภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัว รวมทั้งมีการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าน้อย และขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร

๑๑.๑.๒ การผลิตภาคเกษตรของภาคใต้ชายแดนยังเป็นแบบเดิมที่มีการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มน้อย โดยพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคใต้ชายแดน ประกอบด้วย

(๑) **ยางพารามีแนวโน้มผลผลิตลดลง** ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ปลูกยางพารา ๒.๗๑ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๖ ของพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งประเทศ ปริมาณผลผลิตและผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ มีแนวโน้มลดลง โดยปี ๒๕๕๙ มีผลผลิต ๐.๕๕ ล้านตัน และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๒๓๑.๐ กิโลกรัม จังหวัดยะลา มีพื้นที่ปลูกยางพารามากที่สุด ๑.๓๖ ล้านไร่ รองลงมา คือ จังหวัดนราธิวาส ๐.๙๙ ล้านไร่ และการทำสวนยางพารายังมีปัญหาประสิทธิภาพการผลิต เนื่องจากการมีการปลูกในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม เช่น พื้นที่นา การใช้สายพันธุ์ดั้งเดิม และเทคโนโลยีการผลิต (การกรีดยาง) ที่ไม่เหมาะสม และบางส่วนขาดการบำรุงรักษาสวนยาง

(๒) **ปาล์มน้ำมันมีประสิทธิภาพการผลิตในระดับต่ำ** ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ๐.๐๘ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๑.๗ ของพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันทั้งประเทศ โดยจังหวัดนราธิวาสมีพื้นที่ปลูกมากที่สุด ๐.๐๖ แสนไร่ รองลงมาคือ จังหวัดปัตตานี ๐.๐๒ แสนไร่ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่อยู่ในระดับต่ำที่ ๑,๓๔๕ กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศที่ ๒,๔๐๙ กิโลกรัมต่อไร่ เนื่องจากมีการขยายพื้นที่ปลูก

ในที่ราบลุ่มและพื้นที่นาร้างซึ่งมีปัญหาคุณภาพดิน รวมทั้งการใช้สายพันธุ์คุณภาพต่ำ เกษตรกรบางส่วนยังขาดความรู้ในวิธีการผลิตและการดูแลรักษาสวนปาล์มที่ถูกต้องเหมาะสม

(๓) **ประมง** ภาคใต้ชายแดนเป็นแหล่งประมงที่สำคัญของภาคใต้ ปี ๒๕๕๙ สามารถจับสัตว์น้ำได้ ๙๑,๐๘๒ ตัน หรือร้อยละ ๓๒.๙ ของปริมาณสัตว์น้ำของประเทศ เป็นมูลค่า ๘,๕๐๐ ล้านบาท โดยทำเทียบเรือประมงปัตตานีมีปริมาณสัตว์น้ำขึ้นท่าสูงสุดของประเทศ อย่างไรก็ตามการทำประมงในพื้นที่ประสบปัญหาปริมาณสัตว์น้ำลดลงจากความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรที่ลดลง และปัญหาการทำประมงนอกน่านน้ำจากมาตรการทางกฎหมายของประเทศอินโดนีเซีย รวมทั้งผลจากการใช้มาตรการการแก้ไขปัญหาการประมงผิดกฎหมาย (Illegal Unreported and Unregulated fishing หรือ IUU Fishing) ส่วนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมและกุ้งกุลาดำ มีพื้นที่เพาะเลี้ยงรวม ๔๗,๑๘๖ ไร่ มีผลผลิต ๑๙,๓๕๗ ตัน พื้นที่เพาะเลี้ยงมากที่สุดในจังหวัดปัตตานี ทั้งนี้ การเพาะเลี้ยงยังประสบปัญหาจากปัญหาการระบาดของโรคตายด่วน (Shrimp Early Mortality Syndrome : EMS) และความแปรปรวนของสภาพอากาศ ส่งผลกระทบต่อปริมาณผลผลิตกุ้งในพื้นที่

(๔) **ปศุสัตว์** ภาคใต้ชายแดนมีการเลี้ยงปศุสัตว์ (แพะ และโค) เพื่อบริโภคในครัวเรือนและใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา โดยภาครัฐได้ดำเนินโครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ในพื้นที่มาอย่างต่อเนื่องปี ๒๕๕๘ มีการเลี้ยงแพะ จำนวน ๑๐๖,๗๕๙ ตัว เลี้ยงมากที่สุดในจังหวัดยะลา ส่วนโคเนื้อ มีจำนวน ๒๐,๐๖๖ ตัว เลี้ยงมากที่สุดในจังหวัดนราธิวาส อย่างไรก็ตาม ปริมาณปศุสัตว์ยังไม่เพียงพอต่อการบริโภคในพื้นที่เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนสายพันธุ์ดี ปัญหาโรคติดต่อ อาทิ ปากเท้าเปื่อย และการขาดความรู้ในการจัดการฟาร์ม นอกจากนี้ ยังมีการเลี้ยงไก่เบตงในพื้นที่จังหวัดยะลา ซึ่งเป็นไก่พื้นเมืองที่เป็นเอกลักษณ์และมีชื่อเสียง แต่ยังมีข้อจำกัดในการขยายพันธุ์และควบคุมพันธุ์คุณภาพเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตให้เพียงพอกับความต้องการของตลาด

๑๑.๑.๓ พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร และขนาดฟาร์ม ๑๘.๓๖ ในปี ๒๕๕๘ ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ๓.๔๕ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๒ ของประเทศ โดยจังหวัดนราธิวาส มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรมากที่สุด ๑.๔๑ ล้านไร่ สำหรับขนาดฟาร์มที่ถือครองต่อครัวเรือน มีเพียง ๑๘.๓๗ ไร่ต่อครัวเรือน ต่ำกว่า/สูงกว่าระดับประเทศที่มีขนาดฟาร์ม ๒๕.๓ ไร่ต่อครัวเรือน และจังหวัดปัตตานี มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรน้อยที่สุด ๐.๗๕ ล้านไร่ และมีขนาดฟาร์ม ๑๐.๙๓ ไร่ต่อครัวเรือน

๑๑.๑.๔ พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่ทางการเกษตร ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ชลประทาน ๐.๗ ล้านไร่ คิดเป็นสัดส่วนต่อพื้นที่การเกษตรร้อยละ ๑๙.๗ โดยพื้นที่ชลประทานส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณลุ่มน้ำปัตตานี ซึ่งเป็นแหล่งเพาะปลูกข้าวที่สำคัญของภาค จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ชลประทานมากที่สุด ๔๑๖,๑๓๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๘ ของพื้นที่เกษตรของจังหวัด และจังหวัดยะลา มีพื้นที่ชลประทานน้อยที่สุดที่ ๐.๐๒ ล้านไร่

๓.๒.๒ ภาคอุตสาหกรรม

๑) **ภาคอุตสาหกรรมของ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตรขั้นต้นและอยู่ในภาวะชะลอตัว** ในปี ๒๕๕๘ การผลิตภาคอุตสาหกรรมมีมูลค่า ๘,๐๗๘ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๖.๕ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค ลดลงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๔ ที่มีมูลค่า ๑๓,๘๘๔ ล้านบาท โดยอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา แปรรูปอาหาร และ

อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ยางพารา ซึ่งกระจายตัวอยู่ทั้ง ๓ จังหวัด โดยจังหวัดยะลามีสัดส่วนของอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพาราและไม้ยางในอัตราที่สูง และจังหวัดปัตตานี มีโครงสร้างอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารในสัดส่วนที่สูง สำหรับอัตราการขยายตัวเฉลี่ยของอุตสาหกรรมอยู่ในระดับต่ำ โดยมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยในช่วง ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๖๐) หดตัวร้อยละ ๓.๕ ต่ำกว่าระดับประเทศที่มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๑.๑

๒) การลงทุนในภาคอุตสาหกรรมมีจำนวนไม่มาก ปี ๒๕๕๙ เงินลงทุนภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ ๓ จังหวัดภาคใต้ชายแดน มีจำนวน ๑๗,๘๕๐ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๕ ของประเทศ ขยายตัวร้อยละ ๓๙.๙ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาการเติบโตของเงินลงทุนในช่วงปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ พบว่ามีการขยายตัวอยู่ในระดับต่ำเฉลี่ยร้อยละ ๐.๙ ต่อปี สอดคล้องกับจำนวนโรงงานและการจ้างงานที่หดตัวเฉลี่ยร้อยละ ๐.๔ และ ๐.๖ โดยจังหวัดที่มีเงินลงทุนมากที่สุดคือ จังหวัดยะลามูลค่า ๙,๔๙๔ ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้า ปัจจุบันมีจำนวน ๖ โรงงาน รองลงมาคือจังหวัดปัตตานี มูลค่า ๕,๑๒๖ ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล และจังหวัดนราธิวาส มูลค่า ๓,๒๓๐ ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นโรงงานอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้าง

๓.๒.๓ การค้าชายแดน

๑) ภาคใต้ชายแดนมีภาคใต้ชายแดนมีมูลค่าการค้าค่านำเข้าโดยปี ๒๕๕๘ การค้าชายแดนผ่านด่านชายแดน ๔ แห่ง ในจังหวัดยะลาและนราธิวาส มีมูลค่ารวม ๘,๕๒๑.๘ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๒.๐ ของมูลค่าการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย และร้อยละ ๐.๗ ของมูลค่าการค้าชายแดนรวมทั้งประเทศ แบ่งเป็นมูลค่าการส่งออก ๑,๓๖๒.๘ ล้านบาท และมูลค่านำเข้า ๖๙๙.๐๗ ล้านบาท

๒) การนำเข้าและส่งออกส่วนใหญ่เป็นสินค้าเกษตรในพื้นที่ โดยสินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ไม้แปรรูป หนังกะทิง และมะพร้าวผล ซึ่งเป็นการนำเข้ามาจำหน่ายทั้งภายในและนอกพื้นที่ ภาค ส่วนสินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ สินค้าเกษตรในพื้นที่ อาทิ ไม้ผล ยางพารา นอกจากนี้ ด่านชายแดนทั้ง ๔ แห่ง ยังเป็นเส้นทางในการเดินทางผ่านแดนของประชาชนและนักท่องเที่ยวระหว่างจังหวัดนราธิวาสกับรัฐกลันตัน และอำเภอเบตง จังหวัดยะลา กับรัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย

๓.๒.๔ การท่องเที่ยว

๑) ทรัพยากรการท่องเที่ยว ภาคใต้ชายแดนมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเทือกเขาบูโด-สุไหงปาตี อุทยานแห่งชาติป่าฮาลา-บาลา ชายหาดนราทัศน์ หาดอ่าวมะนาว จังหวัดนราธิวาส อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว หาดแหมแหม จังหวัดปัตตานี ป่าบาลา-ฮาลา บ่อน้ำร้อน จังหวัดยะลา รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ประเพณีและวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเมืองชายแดนเบตงและสุไหงโก-ลกที่สามารถเชื่อมโยงกับประเทศมาเลเซีย

๒) รายได้จากการท่องเที่ยวของภาคมีสัดส่วนน้อยเมื่อเทียบกับรายได้การท่องเที่ยวของประเทศ โดยปี ๒๕๕๙ ภาคใต้ชายแดนมีนักท่องเที่ยวจำนวน ๑.๕ ล้านคน ขยายตัวร้อยละ ๑.๓ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวมาเลเซียและสิงคโปร์ ซึ่งมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จังหวัดนราธิวาสมีสัดส่วนนักท่องเที่ยวสูงสุด ร้อยละ ๔๒.๔ รองลงมาคือจังหวัดยะลาร้อยละ ๔๑.๑ และจังหวัดปัตตานีมีสัดส่วนต่ำสุดร้อยละ ๑๖.๕ และมีรายได้จากการท่องเที่ยว ๖,๔๓๖.๖ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๐.๓ ของรายได้การท่องเที่ยวประเทศ โดยจังหวัดยะลามีสัดส่วนรายได้สูงสุดในกลุ่มร้อยละ ๔๔.๔ และปัตตานีต่ำสุดร้อยละ ๑๓.๖

๓) รายจ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น แต่ระยะพำนักเฉลี่ยลดลง ในปี ๒๕๕๘ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของนักท่องเที่ยวเฉลี่ย มีจำนวน ๑,๙๑๖ บาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๙ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยเป็นการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป็นหลัก โดยจังหวัด ยะลามีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันมากที่สุด ๒,๑๘๒ บาท รองลงมาคือจังหวัดนราธิวาส ๑,๙๖๔ บาท และ จังหวัดปัตตานี ๑,๖๐๒ บาท อย่างไรก็ตามระยะพำนักเฉลี่ยลดลงต่อเนื่อง โดยในปี ๒๕๕๘ มีระยะพำนักเฉลี่ย ๒.๒ วัน เริ่มลดลงจากปี ๒๕๕๕ ที่มีระยะพำนักเฉลี่ย ๒.๕ วัน โดยจังหวัดปัตตานีมีระยะพำนักเฉลี่ยมากที่สุด ๒.๓ วัน รองลงมาคือจังหวัดนราธิวาส ๒.๑ วัน และจังหวัดยะลา ๒ วัน

๓.๓ เศรษฐกิจระดับครัวเรือน

๓.๓.๑ รายได้เฉลี่ยครัวเรือนภาคใต้ชายแดนเพิ่มขึ้น แต่ยังต่ำกว่าระดับประเทศ ปี ๒๕๕๘ ภาคใต้ชายแดนมีรายได้เฉลี่ย ๑๗,๘๘๓ บาทต่อเดือน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๔ ที่มีรายได้เฉลี่ย ๑๔,๒๕๘ บาทต่อเดือน แต่ยังต่ำกว่าระดับประเทศที่มีรายได้เฉลี่ย ๒๖,๙๑๕ บาทต่อเดือน ทั้งนี้รายได้เฉลี่ยครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งจากโครงการสนับสนุนการสร้างงานสร้างอาชีพใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ของหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่องเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่และสถานการณ์ความไม่สงบที่มีแนวโน้มลดลงทำให้ประชาชนในพื้นที่สามารถประกอบอาชีพได้ตามปกติมากขึ้น

๓.๓.๒ หนี้สินครัวเรือนเฉลี่ยภาคใต้ชายแดนเพิ่มสูงขึ้น ปี ๒๕๕๘ ภาคใต้ชายแดนมีหนี้สินครัวเรือนเฉลี่ย ๗๑,๗๙๐ บาท เพิ่มขึ้นปี ๒๕๕๔ ที่มีหนี้สินครัวเรือน ๔๓,๕๕๕ บาท สาเหตุบางส่วนเกิดจากนโยบายช่วยเหลือสนับสนุนแหล่งเงินทุนให้กับประชาชนและเกษตรกรรายย่อยของรัฐบาล และจากสถานการณ์ราคายางพาราที่ปรับตัวลดลงตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ เป็นต้นมา ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรที่สูงขึ้น ประกอบกับในช่วงปี ๒๕๕๗ สภาพอากาศแห้งแล้งทำให้ผลผลิตทางการเกษตรอยู่ในระดับต่ำ ส่งผลต่อเนื่องกับรายได้เกษตรกรที่ลดลงด้วยเช่นกัน

๔. ประชากรและสังคม

๔.๑ ประชากร

๔.๑.๑ ภาคใต้ชายแดนมีอัตราการเพิ่มของประชากรในระดับสูง ปี ๒๕๕๙ ภาคใต้ชายแดนมีประชากร ๒.๐๑ ล้านคน หรือร้อยละ ๓.๑ ของประเทศ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๕ ที่มีจำนวน ๑.๙๓ ล้านคน และมีอัตรา การเพิ่มขึ้นของประชากรในช่วงปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ โดยเฉลี่ยร้อยละ ๑.๑ สูงกว่าระดับประเทศ ที่มีอัตราการเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ ๐.๖ โดยจังหวัดนราธิวาสมีประชากรมากที่สุด ๐.๗๘ ล้านคน รองลงมา คือ จังหวัดปัตตานี มีประชากร ๐.๗๐ ล้านคน และจังหวัดยะลามีประชากรน้อยสุด ๐.๕๒ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๘ และ ๒๕.๙ ของประชากรภาค ตามลำดับ ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๐ นับถือศาสนาอิสลาม

๔.๑.๒ ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานมีสัดส่วนค่อนข้างสูง ปี ๒๕๕๙ ภาคใต้ชายแดน มีโครงสร้างประชากรในวัยเด็กและวัยแรงงานในสัดส่วนที่สูง โดยมีสัดส่วนวัยเด็กร้อยละ ๒๖.๓ และวัยแรงงาน ร้อยละ ๖๒.๔ ของประชากรทั้งหมด ในขณะที่ประชากรวัยสูงอายุมีสัดส่วนร้อยละ ๑๑.๓ จากสัดส่วน โครงสร้างประชากรดังกล่าวจะเห็นว่าพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีประชากรวัยเด็กที่มีแนวโน้มเข้าสู่ วัยแรงงานเพิ่มขึ้น ทำให้เป็นโอกาสในการพัฒนาความรู้และทักษะฝีมือเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยจังหวัด ยะลามีสัดส่วนประชากรวัยเด็กสูงที่สุดร้อยละ ๒๖.๗ รองลงมา คือ จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดปัตตานี ที่ร้อยละ ๒๖.๕ และ ๒๓.๘ ตามลำดับ

๔.๑.๓ ประชากรเมืองโดยรวมเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ปี ๒๕๕๙ ประชากรเมืองในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้มีจำนวน ๐.๔๔ ล้านคน หรือร้อยละ ๒๑.๘ ของประชากรทั้งภาค เพิ่มขึ้นเล็กน้อยเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๔ ที่มีจำนวน ๐.๔๒ ล้านคน โดยจังหวัดปัตตานีมีอัตราการเพิ่มของประชากรเมืองมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓.๗ และจังหวัดนราธิวาสมีการเพิ่มของประชากรเมืองต่ำที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑.๓

ตารางที่ ๒ ประชากรภาคใต้ชายแดน

รายการ	ปี					
	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙
จำนวนประชากร (ล้านคน)	๑.๙๐	๑.๙๓	๑.๙๕	๑.๙๗	๑.๙๙	๒.๐๑
โครงสร้างประชากร (%)						
กลุ่ม ๐-๑๔ ปี	๒๕.๔	๒๗.๔	๒๗.๒	๒๖.๙	๒๖.๖	๒๖.๓
กลุ่ม ๑๕-๕๙ ปี	๖๓.๙	๖๒.๓	๖๑.๙	๖๒.๐	๖๒.๒	๖๒.๔
กลุ่ม ๖๐+	๑๐.๗	๑๐.๓	๑๐.๙	๑๑.๑	๑๑.๒	๑๑.๓
จำนวนประชากรเมือง (ล้านคน)	๐.๔๒	๐.๔๓	๐.๔๓	๐.๔๓	๐.๔๔	๐.๔๔
จำนวนแรงงานต่างด้าว (คน)	๑,๗๖๔	๖,๔๗๔	๘,๓๕๒	๙,๘๓๔	๘,๗๕๙	๖,๔๔๒

๔.๒ แรงงาน

๔.๒.๑ แรงงานส่วนใหญ่มีความรู้ระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า โดยในปี ๒๕๕๙ แรงงานที่มีความรู้ระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่ามีจำนวน ๐.๗๑ ล้านคน ลดลงจากปี ๒๕๕๕ ร้อยละ ๑๘.๒ ขณะที่แรงงานที่มีการศึกษาระดับวิชาชีพชั้นสูงและระดับอาชีวศึกษามีจำนวนน้อยและมีแนวโน้มลดลง ในปี ๒๕๕๙ มีแรงงานที่จบการศึกษาระดับวิชาชีพชั้นสูงจำนวน ๖๔,๘๑๑ คน ลดลงจากปี ๒๕๕๕ ร้อยละ ๑๑.๔ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๕.๐ ของแรงงานรวม และแรงงานที่จบการศึกษาระดับอาชีวศึกษาจำนวน ๑๔,๔๖๗ คน ลดลงจากปี ๒๕๕๕ ร้อยละ ๓๒.๐ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑.๑ ของแรงงานรวม ส่งผลให้มีปัญหาขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะฝีมือแรงงาน

๔.๒.๒ แรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี ๒๕๕๘ จำนวนแรงงานต่างด้าวในพื้นที่มีจำนวน ๘,๗๕๙ คน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๔ ร้อยละ ๓๙๖.๕ โดยจังหวัดปัตตานีมีแรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายมากที่สุดจำนวน ๔,๓๑๓ คน และจังหวัดยะลามีแรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายน้อยที่สุดจำนวน ๑,๓๓๐ คน โดยแรงงานส่วนใหญ่เป็นชาวเมียนมา ร้อยละ ๘๗.๕ กัมพูชา ร้อยละ ๘.๐ และลาว ร้อยละ ๐.๖ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในอาชีพการเกษตรและต่อเนื่องการเกษตร ก่อสร้าง และการผลิต

๔.๓ การศึกษา

๔.๓.๑ สถาบันการศึกษามีทุกระดับ โดยระดับอุดมศึกษามี ๘ แห่ง ครอบคลุมทั้ง ๓ จังหวัดแยกเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ๗ แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา วิทยาลัยการอาชีพปัตตานี วิทยาลัยชุมชนปัตตานี สถาบันการพลศึกษา และมหาวิทยาลัยเอกชน ๑ แห่ง คือ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

๔.๓.๒ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรเพิ่มขึ้นแต่ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ โดยในปี ๒๕๕๙ ประชากรภาคใต้ชายแดนมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย ๘.๘ ปี สูงกว่าปีการศึกษาเฉลี่ยปี ๒๕๕๕

ที่ ๘.๔ ปี แต่ยังคงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่ ๘.๙ ปี อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่าจังหวัดยะลา มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยสูงสุด ๙.๔ ปี และจังหวัดนราธิวาสมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยต่ำสุด ๘.๑ ปี

๔.๓.๓ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ และมีการสอนในหลักสูตรเพื่อการประกอบอาชีพน้อย โดยผลการสอบ O-NET ชั้น ม.๓ (๕ วิชาหลัก) ในปีการศึกษา ๒๕๕๙ อยู่ที่ร้อยละ ๓๑.๘ ลดลงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๕ ที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ ๓๔.๔ อย่างไรก็ตาม ค่าคะแนนยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่ ๓๗.๗ และมีเกณฑ์ค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ในทุกวิชา เนื่องจากผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบทำให้การเรียนการสอนไม่เต็มที่ และส่วนหนึ่งการเรียนการสอนส่วนใหญ่เน้นการศึกษาด้านศาสนาของเอกชนตั้งแต่ระดับปฐม (ปอเนาะ ตาดีกา) และระดับมัธยมเป็นการศึกษาที่มีการเรียนการสอนศาสนาควบคู่กับหลักสูตรสามัญ ซึ่งมีการใช้ภาษาถิ่นในการเรียนการสอน ทำให้เป็นข้อจำกัดในการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจในบทเรียน

๔.๔ สาธารณสุข

๔.๔.๑ มีสถานบริการสาธารณสุขให้บริการครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่ มีโรงพยาบาลของรัฐจำนวน ๓๓ แห่ง แยกเป็น โรงพยาบาลชุมชน (รพช.) ๒๘ แห่ง โรงพยาบาลทั่วไป (รพท.) ๔ แห่ง โรงพยาบาลศูนย์ (รพศ.) ๑ แห่ง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ๓๑๙ แห่ง

๔.๔.๒ ประชาชนของภาคใต้ชายแดนเข้าถึงบริการสาธารณสุขมากขึ้น โดยในปี ๒๕๕๘ มีสัดส่วนประชากรต่อแพทย์ ๓,๕๓๓ คน ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าระดับประเทศที่ ๒,๐๓๕ คน และดีขึ้นเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๔ ที่มีจำนวนประชากรต่อแพทย์ ๔,๑๒๒ คน จังหวัดนราธิวาสมีสัดส่วนประชากรต่อแพทย์สูงสุดที่ ๔,๐๑๒ คน รองลงมา คือ จังหวัดปัตตานีและยะลาที่ ๓,๘๓๐ คน และ ๒,๗๕๑ คน ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม บุคลากรทางการแพทย์ยังคงกระจุกตัวอยู่ในเมืองหลักโดยเฉพาะยะลา เนื่องจากเป็นที่ตั้งของโรงพยาบาลศูนย์ (โรงพยาบาลประจำจังหวัดประจำภูมิภาคที่มีขีดความสามารถระดับตติยภูมิ มีจำนวนเตียงมากกว่า ๕๐๐ เตียง)

๔.๔.๓ อัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อที่ป้องกันได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยอัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อที่ป้องกันได้ ได้แก่ โรคมะเร็ง ความดันโลหิต หัวใจ เบาหวาน และหลอดเลือดสมองเพิ่มขึ้นจาก ๓,๕๓๔ คนต่อประชากรแสนคน ในปี ๒๕๕๔ เป็น ๓,๙๓๒ คนต่อประชากรแสนคนในปี ๒๕๕๘ การเจ็บป่วยของประชาชนในภาคใต้ชายแดนส่วนใหญ่เป็นโรคความดันโลหิตสูงซึ่งมีอัตราผู้ป่วย ๑,๕๐๒ คนต่อประชากรแสนคน สำหรับโรคเอดส์สะสมภาคใต้ชายแดนมีแนวโน้มลดลงจาก ๘๕.๙ คนต่อประชากรแสนคนในปี ๒๕๕๔ เป็น ๗๔.๖ คนต่อประชากรแสนคนในปี ๒๕๕๘

๔.๔.๔ อัตราตายมารดาและทารกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยการตายของมารดาจากการคลอดบุตรในปี ๒๕๕๙ มีอัตรา ๖๑.๗ คนต่อการเกิดมีชีพแสนคน ซึ่งเป็นอัตราที่สูงกว่าระดับประเทศที่ ๒๖.๖ เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๕ ที่อัตรา ๒๙.๖ คนต่อการเกิดมีชีพแสนคน โดยจังหวัดปัตตานีมีอัตราตายมารดาสูงที่สุด ที่ ๘๘.๙ คนต่อการเกิดมีชีพแสนคน รองลงมาคือจังหวัดนราธิวาสและยะลาที่ ๖๕.๑ และ ๒๘.๗ ตามลำดับ ส่วนสถานการณ์การตายของทารกในปี ๒๕๕๙ มีอัตรา ๑๑.๗ คน ซึ่งสูงกว่าระดับประเทศที่มีอัตรา ๖.๔ คนต่อการเกิดมีชีพพันคน และเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๕ ที่อัตรา ๑๑.๓ คนต่อการเกิดมีชีพพันคน โดยจังหวัดปัตตานีมีอัตราตายของทารกสูงสุด คิดเป็น ๑๒.๙ คน รองลงมาคือจังหวัดนราธิวาสและยะลา คิดเป็นอัตรา ๑๑.๖ และ ๑๐.๗ ตามลำดับ ทั้งนี้สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการดูแลสุขภาพของมารดาในช่วงตั้งครรภ์และการดูแลทารกแรกคลอด

๔.๕ ความยากจนและการว่างงาน

ประชาชนใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีปัญหาความยากจนและขาดความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ในปี ๒๕๕๙ มีสัดส่วนคนจนอยู่ในระดับสูงที่ร้อยละ ๒๘.๗ ซึ่งสูงกว่าสัดส่วนคนจนระดับประเทศที่มีอัตราร้อยละ ๗.๒ โดยจังหวัดนราธิวาสมีจำนวนและสัดส่วนคนจนสูงที่สุดที่ร้อยละ ๓๗.๓ เป็นลำดับที่ ๗๖ ของประเทศ รองลงมา คือ จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลาที่มีสัดส่วนคนจนอยู่ที่ร้อยละ ๓๕.๙ และ ๒๑.๒ ตามลำดับ เป็นลำดับที่ ๗๕ และ ๖๗ ของประเทศตามลำดับ นอกจากนี้ จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีการว่างงานของประชาชนในอัตราที่สูง โดยเฉพาะจังหวัดปัตตานีที่มีอัตราการว่างงานสูงสุดของภาคที่ร้อยละ ๑.๙ รองลงมาคือ นราธิวาส และยะลาที่ร้อยละ ๑.๗ และ ๑.๐ ตามลำดับ ทั้งนี้ คนจนส่วนใหญ่มีอาชีพการเกษตรและประมงพื้นบ้าน

๔.๖ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

โดยเฉพาะสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ชายแดนที่มีแนวโน้มการเกิดเหตุและผู้เสียชีวิตลดลง โดยมีสถิติจำนวนเหตุการณ์ความไม่สงบในปี ๒๕๕๙ จำนวน ๒๔๗ เหตุการณ์ ลดลงจากปี ๒๕๕๕ ที่มีจำนวน ๕๕๓ เหตุการณ์ ขณะที่จำนวนผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตลดลง โดยปี ๒๕๕๙ มีจำนวนผู้ได้รับบาดเจ็บ ๓๔๖ คน และผู้เสียชีวิต ๑๐๐ ราย ลดลงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๕ ที่มีผู้บาดเจ็บ ๘๐๔ คน และเสียชีวิต ๒๙๓ ราย ซึ่งมีปัจจัยจากการดำเนินนโยบายและยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยการบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาควบคู่กับงานด้านความมั่นคง ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการให้ความสำคัญกับการบูรณาการงานด้านความมั่นคงกับงานด้านการพัฒนา โดยมีการดำเนินโครงการที่มีกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาทั้งในด้านความมั่นคงและการพัฒนา ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบกับภาครัฐมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๕. ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และภัยพิบัติ

๕.๑ สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕.๑.๑ ป่าไม้ ปี ๒๕๕๘ ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ป่าไม้ ๑.๗๓ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๓ ของพื้นที่ภาค และเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๑ พื้นที่ป่าลดลงจำนวน ๙,๘๖๕ ไร่ สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการบุกรุกเพื่อปลูกยางพาราและปาล์มน้ำมัน ทั้งนี้ จังหวัดสตูลเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้นมากที่สุด ขณะที่จังหวัดยะลาที่มีพื้นที่ป่าไม้ลดลงมากที่สุด ส่วนพื้นที่ ป่าชายเลน ภาคใต้ชายแดนมีป่าชายเลน ๐.๒๒ แสนไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๓ ของพื้นที่ภาค และร้อยละ ๑.๕ ของพื้นที่ป่าชายเลนประเทศ เพิ่มขึ้นเล็กน้อยในระยะ ๑๐ ปี จาก ๐.๒๕ ล้านไร่ ในปี ๒๕๔๗ เป็น ๐.๒๖ ล้านไร่ ในปี ๒๕๕๗ จากการดำเนินโครงการส่งเสริมการปลูกและการฟื้นฟูป่าชายเลนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๕.๑.๒ ปริมาณน้ำกักเก็บในแหล่งเก็บน้ำมีแนวโน้มลดลง ภาคใต้ชายแดนมีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ๑ แห่ง คือ เขื่อนบางลาง จังหวัดยะลา ความจุในการกักเก็บน้ำ ๑,๖๗๔ ล้านลูกบาศก์เมตร และมีอัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำ โดยในปี ๒๕๕๙ อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่มีการกักเก็บน้ำเพียง ๑,๐๔๐ ล้านลูกบาศก์เมตร เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๕ ที่มีปริมาณกักเก็บน้ำ จำนวน ๙๘๒ ล้านลูกบาศก์เมตร หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๖.๐ อย่างไรก็ตาม โดยปริมาณการกักเก็บน้ำดังกล่าวบางปีไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ของประชาชนทั้งเพื่อการอุปโภคบริโภคและเพื่อการเกษตร

๕.๑.๓ คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำสำคัญมีแนวโน้มดีขึ้น จากการสำรวจคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำสำคัญของภาค ได้แก่ แม่น้ำปตตานีตอนบน แม่น้ำปตตานีตอนล่าง และแม่น้ำสายบุรี มีคุณภาพในระดับดีทั้ง ๓ แห่ง ดีขึ้นเมื่อเทียบกับการสำรวจในปี ๒๕๕๕ ที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในระดับพอใช้

๕.๑.๔ ทรัพยากรชายฝั่ง ภาคใต้ชายแดนมีชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย ระยะทางรวม ๑๙๖.๕๙ กิโลเมตร ในปี ๒๕๕๗ มีแนวชายฝั่งที่ถูกกัดเซาะรวม ๑๐๕.๙๓ กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๙ ของชายฝั่งทะเลของภาค ชายฝั่งจังหวัดปัตตานีมีการกัดเซาะในอำเภอยะหริ่ง อำเภอสายบุรี และอำเภอปานาเระ จังหวัดปัตตานี โดยมีพื้นที่ที่มีการกัดเซาะรุนแรง ๓๙.๓๕ กิโลเมตร และจังหวัดนราธิวาส มีพื้นที่ชายฝั่งถูกกัดเซาะในอำเภอเมืองและอำเภอตากใบ โดยเป็นพื้นที่ที่มีการกัดเซาะรุนแรง ๓๗.๒๐ กิโลเมตร สาเหตุการกัดเซาะชายฝั่งส่วนหนึ่งมาจากการขยายตัวของกิจกรรมการใช้ประโยชน์พื้นที่ชายฝั่งทะเล เช่น การปลูกสร้างสิ่งสาธารณูปโภค และการขยายตัวของชุมชนรุกล้ำชายฝั่ง การบุกรุกทำลายป่าชายเลน เป็นต้น รวมทั้งภาวะความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทิศทางของกระแสน้ำในทะเล และการเกิดคลื่นลมที่รุนแรงมากขึ้น

๕.๑.๕ ปริมาณขยะมูลฝอยมีแนวโน้มลดลง โดยในปี ๒๕๕๙ ภาคใต้ชายแดนมีปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ๐.๖๘ ล้านตัน หรือ ๑,๘๖๘ ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ ๒.๕ ของปริมาณขยะที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ ลดลงจากปี ๒๕๕๘ จำนวน ๖๒,๖๗๒.๕๔ ตัน หรือลดลงร้อยละ ๘.๔ และมีปริมาณขยะที่สามารถกำจัดได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ๐.๑๕ ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๕ ของปริมาณขยะที่เกิดขึ้น

๕.๒ สถานการณ์ปัญหาภัยพิบัติ

๕.๒.๑ สถานการณ์อุทกภัยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะบริเวณริมฝั่งแม่น้ำสุโขงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส โดยในปี ๒๕๕๗ มีจำนวนหมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยจำนวน ๑,๒๑๓ หมู่บ้าน คราวเรือนที่ได้รับผลกระทบ ๑๓๑,๓๗๕ คราวเรือน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๕ ที่ได้รับผลกระทบจำนวน ๑,๒๘๙ หมู่บ้าน ๕๘,๐๑๐ คราวเรือน โดยสถานการณ์น้ำท่วมที่เกิดขึ้นในช่วงปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗ เป็นสถานการณ์น้ำท่วมที่เกิดขึ้นตามฤดูกาล อย่างไรก็ตามพบว่าในปี ๒๕๕๗ มีปริมาณน้ำฝนสะสมสูงส่งผลให้เกิดความเสียหายค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับช่วงปีที่ผ่านมา

๕.๒.๒ ไฟไหม้ป่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะพื้นที่พรุโต๊ะแดง จังหวัดนราธิวาส โดยในปี ๒๕๕๘ ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ป่าถูกไฟไหม้ ๔,๘๓๒ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๓ ของพื้นที่ป่า เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๔ ที่มีพื้นที่เสียหายจากไฟไหม้เพียง ๕๐๕ ไร่ ส่วนใหญ่มีสาเหตุจากการเกิดภัยแล้งและฝนทิ้งช่วงต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานทำให้เกิดไฟไหม้ป่า รวมทั้งชาวบ้านบุกรุกพื้นที่โดยการแผ้วถางและเผาป่าเพื่อทำการเกษตร

ตารางที่ ๓ สถานการณ์ภัยพิบัติของภาคใต้ชายแดน

รายการ	ปี				
	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
ผู้ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย					
- จำนวนหมู่บ้าน	๗๓๐	๑,๒๘๙	-	๑,๒๑๓	-
- จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)	๔๑,๗๐๗	๕๘,๐๑๐	-	๑๓๑,๓๗๕	-
พื้นที่ป่าที่ถูกไฟไหม้ (ไร่)	๕๐๕	๒๒	๑๕๑	๘๐๙	๔,๘๓๒

๖. สภาวะแวดล้อม

๖.๑ จุดแข็ง

๖.๑.๑ **สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ** เหมาะสมต่อการผลิตพืชเขตร้อน โดยเฉพาะยางพารา ปาล์มน้ำมัน และเป็นแหล่งทำการประมงที่สำคัญของประเทศ

๖.๑.๒ **ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานมีสัดส่วนสูง** สามารถพัฒนาความรู้และทักษะไปสู่แรงงานที่มีฝีมือและทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่

๖.๑.๓ **มีพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตร อาทิ การแปรรูปยาง ไม้ยาง ปาล์มน้ำมัน และอุตสาหกรรมประมงเพื่อการส่งออก** โดยเฉพาะพื้นที่อำเภอหนองจิกและเมืองปัตตานี รวมทั้งเป็นที่ตั้งของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดนราธิวาสที่สามารถดึงดูดให้มีการลงทุนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ได้มากขึ้น

๖.๑.๔ **ทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศมีความหลากหลาย** ทั้งทางบก (ป่าฮาลา-บาลา) และทางทะเล (หาดตะโกละกาโปรี หาดแหมแหม จังหวัดปัตตานี และหาดนราทัศน์ จังหวัดนราธิวาส) รวมทั้งมีประเพณี วัฒนธรรมโดดเด่นและเป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่ สามารถพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวทั้งเชิงนิเวศเชิงประวัติศาสตร์และเชิงวัฒนธรรม

๖.๑.๕ **โครงข่ายคมนาคมขนส่งสามารถเชื่อมโยงทั้งในและต่างประเทศ** เช่น ด้านชายแดน ท่าเรือ รถไฟ และสนามบิน รวมทั้งมีเมืองชายแดนที่มีศักยภาพ (เบตง สุโงโก-ลก) สามารถเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจกับภาคใต้ ภาคกลาง และภาคตะวันออก รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้าน (รัฐกลันตัน และรัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย)

๖.๑.๖ **มีสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงและเป็นแหล่งองค์ความรู้ และงานวิจัยพัฒนานวัตกรรมที่สำคัญของภาค** อาทิ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (วิทยาเขตปัตตานี) มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ (ด้านการแพทย์และสาธารณสุข) และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ซึ่งเป็นแหล่งความรู้และงานวิจัยด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่สำคัญในพื้นที่

๖.๑.๗ **มีเมืองศูนย์กลางที่มีศักยภาพในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ** ที่สามารถขยายผลจากโครงการเมืองต้นแบบ เพื่อรองรับการขยายตัวทางการค้าและการท่องเที่ยวชายแดน เช่น เมืองยะลา เมืองปัตตานี และเมืองนราธิวาส

๖.๒ จุดอ่อน

๖.๒.๑ **เศรษฐกิจมีอัตราการขยายตัวในระดับต่ำ** เนื่องจากพึ่งพาภาคเกษตรที่มีปัญหาประสิทธิภาพการผลิตและการบริหารจัดการ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยและมีการผลิตแบบดั้งเดิม มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรค่อนข้างน้อย รวมทั้งขาดองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการผลผลิตอย่างเป็นระบบ

๖.๒.๒ **ขาดแคลนแรงงานในภาคการผลิต** ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรมและบริการ อีกทั้งกำลังแรงงานมีทักษะไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

๖.๒.๓ **ภาคอุตสาหกรรมเป็นอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากภาคเกษตร** ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นต้น เป็นผลิตภัณฑ์เดิมที่มีมูลค่าเพิ่มต่ำ ขาดการต่อยอดสู่อุตสาหกรรมใหม่ๆ

๖.๒.๔ ประชาชนมีปัญหาความยากจนและปัญหาคุณภาพชีวิต ทั้งคุณภาพด้านการศึกษา และสาธารณสุข โดยเฉพาะสุขภาพแม่และเด็ก

๖.๒.๕ สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ ความไม่ปลอดภัยและความเชื่อมั่นด้านการลงทุนในพื้นที่

๖.๒.๖ ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม ส่งผลกระทบต่อความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร ทางทะเล การกัดเซาะชายฝั่ง และปัญหาอุทกภัยมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น

๖.๓ โอกาส

๖.๓.๑ การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ เช่น กรอบการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทย (IMT-GT) โครงการพัฒนาร่วมไทย – มาเลเซีย (JDA) โครงการยุทธศาสตร์ การพัฒนาร่วมสำหรับพื้นที่ชายแดนไทย – มาเลเซีย (JDS) สร้างโอกาสในการขยายความร่วมมือในการพัฒนา เศรษฐกิจ โครงสร้างพื้นฐาน การค้า และการลงทุนร่วมกัน

๖.๓.๒ การเปิดเสรีทางการค้าและการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ภายหลังปี ๒๕๕๘ เป็นโอกาสของภาคการผลิตในการขยายตลาดสินค้าและบริการของพื้นที่ รวมทั้งมีโอกาสนในการพัฒนาระบบ คมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์เพื่อเชื่อมโยงภายในภูมิภาคเพื่อรองรับการขนส่งสินค้าและการท่องเที่ยวระหว่าง ประเทศที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

๖.๓.๓ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม มีบทบาทสำคัญในการพัฒนา เศรษฐกิจเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาค ทั้งด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ รวมทั้ง ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตจากการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตประชาชนให้มีความ สะดวกยิ่งขึ้น

๖.๓.๔ นโยบายของรัฐบาลให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง เป็นปัจจัยสำคัญที่จะก่อให้เกิดความสงบสุขในพื้นที่และเป็นโอกาส ในการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อสร้างงานสร้างรายได้ให้กับประชาชน รวมถึงการพัฒนาสังคมเพื่อยกระดับคุณภาพ ชีวิตของประชาชน ภายใต้โครงการเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

๖.๔ ภัยคุกคาม

๖.๔.๑ ความผันผวนของเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าสินค้าเกษตรสำคัญของภาค รวมทั้ง การที่ประเทศคู่ค้าสามารถผลิตสินค้าเกษตรเพื่อเป็นวัตถุดิบในประเทศได้เอง ส่งผลกระทบต่อ การส่งออก สินค้าเกษตร และยังทำให้ราคาสินค้าที่มีแนวโน้มลดลงตามไปด้วย กระทบต่อเนื่องไปยังรายได้ของเกษตรกร ของภาค

๖.๔.๒ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีผลต่อความผันผวนของฤดูกาล และการเกิด ภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง และคลื่นลมแรง ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การผลิตในภาคการเกษตร ของภาค ทั้งพืช ปศุสัตว์และประมง ซึ่งเป็นรายได้หลักของเกษตรกร รวมทั้งปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ที่มี แนวโน้มความรุนแรงมากขึ้น สร้างความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและ สิ่งแวดล้อมของภาค

๖.๔.๓ การเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรีภายใต้กรอบความร่วมมือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เปิดโอกาสให้มีการลักลอบทำงานในพื้นที่ภาค โดยเฉพาะแรงงานจากประเทศเมียนมา สปป.ลาว และกัมพูชา ซึ่งส่วนใหญ่ทำงานในสวนยางพารา สวนปาล์ม น้ำมัน เรือประมง ธุรกิจก่อสร้างและภาคบริการต่างๆ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมา เช่น ปัญหาความมั่นคง ปัญหายาเสพติด และปัญหาโรคอุบัติใหม่ อุตสาหกรรมที่เป็นภาระค่าใช้จ่ายของงบประมาณภาครัฐและก่อให้เกิดการระบอบไปยังประชาชนภายในภาคได้

๗. ปัญหาและประเด็นท้าทาย

๗.๑ การขยายตัวทางเศรษฐกิจและรายได้ต่อหัวประชากรต่ำ โครงสร้างเศรษฐกิจพึ่งพาภาคเกษตร ซึ่งมีการผลิตแบบดั้งเดิม และส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย ซึ่งรายได้ครัวเรือนต่ำ

๗.๒ อุตสาหกรรมของภาคยังเป็นการแปรรูปขั้นต้น และเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบเดิมเพื่อการส่งออก เช่น ยางแผ่น ยางแผ่นรมควัน และน้ำมันปาล์มดิบ ไม้ยางพารา สัตว์น้ำแช่เย็น แช่แข็ง เป็นต้น

๗.๓ สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมกระทบต่อปริมาณทรัพยากรประมง จากการใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำที่ไม่ถูกต้อง แหล่งขยายพันธุ์สัตว์น้ำถูกทำลาย การตั้งเงินของอ่าวปิดตานิและน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม และบ้านเรือนชุมชน

๗.๔ ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจในการดูแลอนามัยของแม่และเด็กอย่างถูกต้อง รวมทั้งระดับการศึกษาของแรงงานส่วนใหญ่ต่ำกว่าระดับประถมศึกษา ทำให้แม่และเด็กมีอัตราการตายสูง รวมทั้งบ้านเรือนประชาชนอยู่ในพื้นที่ชนบทห่างไกลทำให้ไม่สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของรัฐ

๗.๕ ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่มีแนวโน้มลดลง แต่ผู้ประกอบการยังขาดความเชื่อมั่นในการลงทุน และการท่องเที่ยวยังคงจุกตัวในบริเวณชายแดน จากความกังวลความไม่ปลอดภัยทำให้พื้นที่บริเวณตอนในที่มึศักยภาพไม่สามารถใช้ประโยชน์ในการพัฒนาได้อย่างเต็มที่

๗.๖ ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตเสื่อมโทรม ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางทะเลลดลง และการกัดเซาะชายฝั่งที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและรุนแรงมากขึ้น รวมทั้งการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวหลายแห่งขาดการพัฒนาให้มีมาตรฐาน และอยู่ในพื้นที่ห่างไกลการเข้าถึงพื้นที่ไม่สะดวกและปลอดภัย

๗.๗ สนับสนุนการลงทุนอุตสาหกรรมเกษตรและธุรกิจบริการมูลค่าสูง ได้แก่ ธุรกิจบริการที่สร้างมูลค่าเพิ่ม (ธุรกิจบริการทางการแพทย์ สถานะบริบาลผู้ป่วย ธุรกิจนันทนาการ และบริการทางการศึกษา) ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) เพื่อเชื่อมโยงเศรษฐกิจทั้งในและระหว่างภูมิภาค รวมทั้งการนำงานวิจัยของสถาบันการศึกษามาใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เพื่อต่อยอดและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรในพื้นที่

๗.๘ พัฒนาเมืองต้นแบบฯ ให้บรรลุเป้าหมายเพื่อให้มีฐานเศรษฐกิจที่มั่นคง และกระจายความมั่งคั่งให้กับประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งการขยายผลไปยังพื้นที่ที่มีศักยภาพโดยรอบ

๘. แนวคิดและทิศทางการพัฒนา

ภาคใต้ชายแดนพึ่งพิงภาคการเกษตร โดยมีพืชเศรษฐกิจหลัก ยางพารา ปาล์ม น้ำมัน และไม้ผล ซึ่งยังใช้รูปแบบการผลิตแบบดั้งเดิม และมีการแปรรูปขั้นต้นเพื่อการส่งออก ทำให้ได้รับผลกระทบจากความผันผวนของราคา นอกจากนี้ภาพลักษณ์ความไม่ปลอดภัยจากเหตุการณ์ความไม่สงบ ส่งผลต่อภาวะการค้าและ

การลงทุน อย่างไรก็ตาม ภาคใต้ชายแดนเป็นแหล่งทำการประมงที่สำคัญของประเทศ เนื่องจากมีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์และมีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม รวมทั้งมีพื้นที่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และเมืองชายแดนมีจุดที่ตั้งที่ได้เปรียบในการเชื่อมโยงการพัฒนาระหว่างพื้นที่ภาคใต้และมาเลเซียรวมทั้งสิงคโปร์ ประกอบกับปัจจุบันรัฐบาลอยู่ระหว่างดำเนินโครงการเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตร อำเภอหนองจิก การพัฒนาการค้าและการท่องเที่ยว อำเภอสุไหงโก-ลก และอำเภอเบตงเพื่อสร้างงาน และรายได้ให้กับประชาชน ควบคู่ไปกับการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

๘.๑ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

“เป็นแหล่งผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สำคัญของประเทศ และเป็นเมืองชายแดนเชื่อมโยงการค้าและการท่องเที่ยวกับพื้นที่ภาคใต้และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์”

๘.๒ วัตถุประสงค์

๘.๒.๑ เพื่อพัฒนาระดับการผลิตและการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรหลักของภาค

๘.๒.๒ เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน (สุไหงโก-ลก และเบตง) ให้เป็นศูนย์กลางการค้า การท่องเที่ยวของภาค

๘.๒.๓ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนด้านรายได้ การศึกษา และสาธารณสุข

๘.๓ เป้าหมาย และตัวชี้วัด

๘.๓.๑ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเพิ่มขึ้น

๘.๓.๒ มูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มขึ้น

๘.๓.๓ รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

๘.๓.๔ อัตราตายมารดาและทารกลดลง

๘.๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนา

๘.๔.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับภาคการผลิต

แนวทางการพัฒนา

๑) พัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร

๑.๑) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยางพารา ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว และไม้ผล โดยการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการปลูก การบำรุงรักษา พัฒนาสายพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อเพิ่มผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และลดต้นทุนการผลิต และการเก็บเกี่ยวผลผลิต รวมทั้งการแปรรูปและเพิ่มมูลค่าผลผลิต ประกอบด้วย

(๑) ยางพารา ผลิตภัณฑ์ยางขั้นต้น ชั้นกลาง อาทิ ยางแท่ง ยางเครฟ และยางคอมปาวด์ เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ตลอดจนอุตสาหกรรมปลายน้ำ เช่น อุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในงานวิศวกรรม (แผ่นยางปูพื้น ยางรองหมอนรองรถไฟ

และยางรองคอสะพาน) และวัสดุทางการแพทย์ (วัสดุจัดฟัน ถูงมือยาง ถูงยางอนามัย และสายน้ำเกลือ) ตลอดจนส่งเสริมการผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้ยางที่มีดีไซน์ที่ทันสมัยและมีมูลค่าสูง

(๒) ปาล์มน้ำมัน ส่งเสริมการดำเนินธุรกิจปาล์มน้ำมันของกลุ่มสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร ส่งเสริมการจัดตั้งอุตสาหกรรมโอเลโอเคมีคอลขั้นต้นและขั้นปลายแปรรูปปาล์มน้ำมัน ครบวงจรเพื่อรองรับผลผลิตที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคต

(๓) มะพร้าว การพัฒนาและสนับสนุนการปลูกมะพร้าวพันธุ์ดี โดยขยายพื้นที่ปลูกมะพร้าวพันธุ์ดี ทั้งมะพร้าวน้ำหอม และมะพร้าวผลแก่ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมการแปรรูปมะพร้าว อาทิ มะพร้าวน้ำหอมกระป๋อง น้ำกะทิสด และกะทิกะป๋อง จำหน่ายเพื่อการบริโภคในประเทศและส่งออก รวมทั้งส่งเสริมการทำน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น เพื่อใช้ในธุรกิจสปา และเครื่องสำอาง

(๔) ไม้ผล (ทุเรียน ลองกอง) ส่งเสริมการผลิตทุเรียนพันธุ์ดีในพื้นที่จังหวัดยะลา โดยเฉพาะพันธุ์หมอนทอง ชะนี และก้านยาว และส่งเสริมการปลูกทุเรียนพันธุ์พื้นเมืองที่มีรสชาติโดดเด่น และลองกองพันธุ์ดีในจังหวัดนราธิวาส ให้ผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐานการส่งออก โดยใช้เทคโนโลยีการผลิตตั้งแต่ระบบการปลูก การบำรุงรักษา การเก็บเกี่ยว ระบบการคัดแยกคุณภาพ (Food Processing Technology) พัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน มีระบบโลจิสติกส์ทั้ง Cool Chain และ Cold Chain ในการเก็บรักษาผลผลิต และการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า รวมทั้งการพัฒนา Young Farmer ให้เป็น Smart Farmer ที่มีความสามารถในการบริหารจัดการฟาร์มและมีศักยภาพด้านการตลาดที่เป็นทั้งผู้ผลิตและผู้จำหน่ายโดยตรง และการรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจและ SMEs จำหน่ายผ่านระบบการตลาดออนไลน์ (E-Commerce) และส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้าน

๑.๒) พัฒนาระบบตลาดกลางสินค้าเกษตร (ยางพารา ปาล์มน้ำมัน) ให้สามารถเป็นแหล่งอ้างอิงราคาและศูนย์กลางการซื้อขายของเกษตรกรในพื้นที่ โดยพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้สามารถเชื่อมโยงแหล่งซื้อขายทั้งในและต่างประเทศ

๑.๓) ส่งเสริมให้เกษตรกรกรายย่อยปรับระบบการผลิตให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ ส่งเสริมการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสานโดยการปลูกพืชที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ และความต้องการของตลาด ร่วมกับการปลูกพืชเศรษฐกิจหลักของภาค (ยางพาราและปาล์มน้ำมัน) และการปศุสัตว์ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการผลิตและการตลาด เพื่อเพิ่มรายได้และลดความเสี่ยงจากความผันผวนด้านราคา รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ในการวางแผนการผลิตและบริหารจัดการฟาร์มอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นเกษตรกรมืออาชีพ (Smart Farmer) และยกระดับเกษตรกรรายย่อยไปสู่ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรมืออาชีพ (Smart Entrepreneur)

๒) ยกระดับอุตสาหกรรมประมง การเพาะเลี้ยงกุ้งและสัตว์น้ำชายฝั่งเพื่อการส่งออกและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี และนราธิวาส โดยพัฒนาเพื่อยกระดับศูนย์วิจัยและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้เป็นศูนย์กระจายพันธุ์สัตว์น้ำที่มีคุณภาพ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบมาตรฐานการจัดการฟาร์ม (Good Agriculture Practice : GAP และ Code of Conduct : CoC) รวมทั้งกระบวนการผลิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ มีสุขอนามัยที่ได้มาตรฐานและเป็นไปตามกฎและกติกาสากล ตลอดจนการพัฒนา ระบบตลาด รวมทั้งส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารทะเลที่หลากหลายและได้มาตรฐานสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางการตลาดและเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญให้กับภาคใต้ได้อย่างยั่งยืน ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองต่อตลาดเฉพาะ (Niche Market)

๓) ส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านอาหาร สร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ในจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส โดยการวิจัยพัฒนาปรับปรุงพันธุ์เพื่อเพิ่มปริมาณสัตว์ที่มีพันธุกรรมดี และกระจายสัตว์พันธุ์ดีไปยังเกษตรกร การส่งเสริมและขยายการเลี้ยงไก่เบตง โคเนื้อ และแพะ ให้เพียงพอต่อการบริโภคในพื้นที่ สนับสนุนโรงฆ่าที่ได้มาตรฐาน ถูกหลักสุขอนามัย และส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม อาทิ นมแพะพาสเจอร์ไร ไอศกรีม และเครื่องสำอาง รวมทั้งสนับสนุนการเลี้ยงปศุสัตว์ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตมุสลิมให้เป็นวัตถุประสงค์สำหรับแปรรูปที่ได้มาตรฐานฮาลาลและมาตรฐานสากลเพื่อบริโภคในท้องถิ่นและส่งออก

๔) พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ (young Smart Farmer) รวมทั้งสนับสนุนกลุ่ม สถาบันเกษตรกรในพื้นที่ให้เป็นผู้บริหารจัดการธุรกิจการเกษตรอย่างครบวงจร (Smart Farming) โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยในการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการวางแผนการผลิตและการตลาด ตลอดจนองค์ความรู้และเครือข่าย หน่วยงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดปัญหาข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งทุน

๕) ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีชีวภาพ (Applications of Biotechnology) โดยการส่งเสริมการนำผลการวิจัยด้านเทคโนโลยีชีวภาพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป และการเก็บรักษา อาทิ การใช้เทคโนโลยีชีวภาพในการผลิตภาคเกษตร การใช้เทคโนโลยีชีวภาพในอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร และการใช้เทคโนโลยีชีวภาพเพื่อรักษาคุณภาพสินค้า รวมทั้งการสร้างผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ที่หลากหลาย

๖) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า (Brand) ผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะสินค้าที่ใช้วัตถุดิบทางการเกษตรที่เป็นอัตลักษณ์ประจำถิ่นในการประกอบอาหาร อาทิ ไก่เบตง และปลากุเลา เพื่อเพิ่มมูลค่าและรองรับการท่องเที่ยวเชิงอาหาร รวมทั้งส่งเสริมตลาดสินค้าที่เป็นอัตลักษณ์

๗) พัฒนาพื้นที่อำเภอหนองจิกต่อเนื่องอำเภอเมืองปัตตานี ให้เป็นเขตอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปปาล์ม น้ำมัน ยางพารา มะพร้าว และอุตสาหกรรมแปรรูปประมงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมหนองจิก และนิคมอุตสาหกรรมบานา ส่งเสริมการทำประมงและการแปรรูปที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสนับสนุนผู้ประกอบการให้มาลงทุนในพื้นที่โดยการให้สิทธิพิเศษ มาตรการทางการเงินและการคลัง

๘) พัฒนาระบบโครงข่ายน้ำเพื่อป้องกันความเสียหายพื้นที่เศรษฐกิจ และสร้างความมั่นคงด้านทรัพยากรน้ำ โดยการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพระบบกักเก็บน้ำและระบบกระจายน้ำ การปรับปรุงแหล่งน้ำตามธรรมชาติให้มีความสะอาดสำหรับใช้ในการเกษตร การอุปโภคและบริโภค รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำทุกภาคส่วน

๙) สนับสนุนการปรับปรุงท่าเทียบเรือปัตตานีให้มีมาตรฐาน สามารถรองรับการขนส่งสินค้า Feeder ไปยังท่าเรือของมาเลเซียและอินโดนีเซียได้ ปรับปรุงร่องน้ำเพื่อรองรับเรือขนาดใหญ่สำหรับท่าเรือปัตตานีและท่าเรือจังหวัดนราธิวาส การก่อสร้างคั่นกันคลื่น พัฒนาระบบการให้บริการด้านการขนส่งทางเรือและระบบโลจิสติกส์ที่ได้มาตรฐาน และส่งเสริมการใช้ท่าเรือในเชิงพาณิชย์ รวมทั้งการบริหารจัดการท่าเรือแบบมีส่วนร่วม

๘.๔.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาเมืองสุโขทัย-ลก และเมืองเบตง ให้เป็นเมืองการค้าและเมืองท่องเที่ยวชายแดน

แนวทางการพัฒนา

๑) พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณด้านชายแดนให้เพียงพอและได้มาตรฐานรวมทั้งพื้นที่เศรษฐกิจบริเวณชายแดน โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงเข้าสู่ด่านให้มีมาตรฐาน การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการขนส่งระหว่างประเทศ จัดระเบียบการใช้พื้นที่บริเวณด้านชายแดน ชุมชนและพื้นที่หลังด่านให้เหมาะสม อาทิ โครงการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโก-ลก บริเวณด้านชายแดนสุโขทัย-ลก และด้านชายแดนตากใบ และเร่งรัดการก่อสร้างด่านชายแดนบูเก๊ะตา รวมทั้งการจัดหาที่ดินเพื่อรองรับการขยายตัวในอนาคต

๒) พัฒนาโครงข่ายคมนาคมให้มีความเชื่อมโยงและมีมาตรฐานทั้งทางบก และทางอากาศ อาทิ

๒.๑) ทางบก พัฒนาโครงข่ายถนนสายหลักและสายรองให้มีความปลอดภัย และมีความปลอดภัย สามารถเชื่อมโยงและอำนวยความสะดวกในการเดินทางและการขนส่งสินค้าได้ทุกระบบ อาทิ สายนาทวี-สุโขทัย-สุโขทัย-ลก สายเมืองยะลา-เบตง พัฒนาและสร้างร่วมมือในการเชื่อมโยงการเดินทาง การขนส่งสินค้าและการท่องเที่ยวจากสถานีรถไฟสุโขทัย-ลก เชื่อมต่อไปยังประเทศมาเลเซีย และวางระบบการกำกับดูแลการขนส่งให้มีความปลอดภัย

๒.๒) ทางอากาศ ปรับปรุงท่าอากาศยานนาทวี เร่งรัดการก่อสร้างสนามบินเบตง

๓) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยปรับปรุงภูมิทัศน์ สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการที่เพียงพอและได้มาตรฐาน มีความปลอดภัย และส่งเสริมกิจกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลายและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ อาทิ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงอาหาร เชิงเกษตร และการท่องเที่ยวชุมชน สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริการ เช่น ที่พัก (ecolodge) และมัคคุเทศก์ เป็นต้น การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว และการสร้างเครือข่ายบริหารจัดการและเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกภาค (เบตง-ปักษ์)

๔) พัฒนาและส่งเสริมธุรกิจต่อเนื่องการท่องเที่ยวในเมืองท่องเที่ยวชายแดน อาทิ การบำบัดรักษาทางการแพทย์ด้วยสมุนไพรและน้ำพุร้อน (ยะลา) โดยพัฒนาและยกระดับมาตรฐาน การให้บริการสู่สากลที่คำนึงถึงความสะอาด สวยงาม และมาตรฐานสุขอนามัย บริการด้านการศึกษา และศูนย์ดูแลผู้ป่วยและผู้สูงอายุ (Nursing Home Care) รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวชายแดน (เบตง) เมืองการค้าชายแดน (สุโขทัย-ลก) โดยพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอและได้มาตรฐาน อาทิ ไฟฟ้าที่เพียงพอ โครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อเพิ่มช่องทางการตลาด สนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์สนับสนุนความปลอดภัยนักท่องเที่ยว สนับสนุนการพัฒนาธุรกิจบริการท่องเที่ยวตลอดห่วงโซ่คุณค่า รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการธุรกิจบริการท่องเที่ยว

๕) **พัฒนาและส่งเสริมธุรกิจการค้าชายแดน** โดยการจัดหาที่ดินรองรับการพัฒนาการค้าชายแดน และการจัดตั้งตลาดกลางสินค้าเกษตรเมืองชายแดน และกำหนดมาตรการส่งเสริมการลงทุนที่เหมาะสมให้กับผู้ประกอบการ

๖) **เร่งรัดการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษราธิวาส เพื่อรองรับการค้าการลงทุนทั้งในและต่างประเทศ** โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค สาธารณูปการ รวมทั้งโครงข่ายคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์เชื่อมโยงทั้งระบบถนน ระบบราง รวมทั้งทางน้ำและทางอากาศ และระบบจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อสนับสนุนการลงทุน การให้สิทธิประโยชน์ทั้งด้านภาษีและมิใช่ภาษีในระดับที่เหมาะสม เพื่อจูงใจให้กับนักลงทุน การเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการของศูนย์บริหารแบบเบ็ดเสร็จ กำหนดการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อรองรับกิจกรรมเป้าหมายและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสนับสนุนและยกระดับการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่

๘.๔.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

แนวทางการพัฒนา

๑) **พัฒนาและสนับสนุนทักษะฝีมือแรงงาน** ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในพื้นที่และต่างประเทศ รองรับการพัฒนาเขตอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป เมืองการค้าและเมืองท่องเที่ยวชายแดน สนับสนุนผู้ประกอบการจ้างงานสำหรับผู้ที่ได้รับการพัฒนาทักษะแรงงานในพื้นที่ และสนับสนุนแรงงานที่มีทักษะเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่

๒) **พัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา** โดยสนับสนุนการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพ โดยสร้างโอกาสในการเรียนระดับอาชีวศึกษาที่มีการพัฒนาทักษะการทำงานพร้อมการประกอบอาชีพ และสนับสนุนการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพในทุกกระดับ ปรับปรุงสถานศึกษาและจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนที่ทันสมัยและเพียงพอ พัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถและทักษะตรงตามวิชาที่สอน รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่สามารถนำมาใช้ในการประกอบอาชีพ และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา (เช่น อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ E-book บทเรียนออนไลน์ (E-learning) ห้องเรียนเสมือนจริง (visual classroom) และสื่อหลายมิติ เป็นต้น) เพื่อยกระดับการศึกษาขยายโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนในชุมชน

๓) **ส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพของประชาชนทุกวัย** โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจในการป้องกันและเฝ้าระวังการเกิดโรค การให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพของสตรีตั้งครรภ์และทักษะการเลี้ยงดูทารก เพื่อป้องกันและลดอัตราการตายของมารดาและทารกหลังการคลอดในพื้นที่ เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการของสถานพยาบาลในชุมชน พัฒนาระบบบริการปฐมภูมิให้มีคุณภาพและเชื่อมโยงถึงชุมชนและครัวเรือน พัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉินและระบบส่งต่อผู้ป่วยที่มีประสิทธิภาพ สนับสนุนกิจกรรมสุขภาพให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา และสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรค

๔) **ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง** ส่งเสริมการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน อาทิ เครื่องแต่งกายมุสลิม สินค้า OTOP โดยใช้ภูมิปัญญาและกลไกประชารัฐ ในการสนับสนุนความรู้ในออกแบบผลิตภัณฑ์ การผลิต และการจัดการตลาด รวมทั้งสร้างเอกลักษณ์ของสินค้า ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มช่องทางการตลาด และสนับสนุนการตลาดโดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce)

๕) สร้างความเข้มแข็งของสังคมพหุวัฒนธรรม โดยสร้างความเข้าใจและการยอมรับในการอยู่ร่วมกันของสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และรักษาอัตลักษณ์วัฒนธรรมที่หลากหลาย สนับสนุนกิจกรรมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม สร้างเครือข่ายความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลรักษาความปลอดภัยของชุมชนและท้องถิ่น

๙. แนวทางการพัฒนาสำคัญตามทิศทางการพัฒนาภาคใต้ชายแดน

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ภาคใต้ชายแดน “เป็นแหล่งผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สำคัญของประเทศและเป็นเมืองชายแดนเชื่อมโยงการค้าและการท่องเที่ยวกับพื้นที่ภาคใต้และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์”

ยุทธศาสตร์/แผนงาน	พื้นที่เป้าหมาย	ประเด็นการพัฒนาตามห่วงโซ่คุณค่า			หน่วยงานบูรณาการ
		ต้น	กลาง	ปลาย	
๑. พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับภาคการผลิต					
๑.๑ แผนงานด้านการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร	จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส	<ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาสายพันธุ์ดี การปลูก การบำรุงรักษา - ส่งเสริมการทำเกษตรแปลงใหญ่เพื่อลดต้นทุนการผลิต - พัฒนา Young Smart Farmer เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการฟาร์ม - ส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยให้สามารถพึ่งตนเองได้ อาทิ การทำเกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม (๑) ยางพารา : อาทิ ยางแผ่น ยางแผ่นรมควัน ยางคอมปาวด์ยางแท่ง ยางเครฟ (๒) ปาล์ม น้ำมัน ส่งเสริมการทำธุรกิจปาล์มของกลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์ในการรวบรวมผลผลิตและสกัดน้ำมันดิบ (๓) มะพร้าว : ส่งเสริมอุตสาหกรรม การแปรรูป มะพร้าว น้ำหอม/น้ำหวาน น้ำกะทิ และน้ำมันมะพร้าว สกัดเย็น (๔) ไม้ผล (ทุเรียน ลองกอง) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการ 	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาระบบตลาดการจำหน่ายสินค้าเกษตร อาทิ ตลาดออนไลน์ (E-commerce) - พัฒนาตลาดกลางสินค้าเกษตร รวมทั้งพัฒนาระบบสารสนเทศ - สนับสนุนการขยายผลกลุ่มเกษตรกรต้นแบบประสบความสำเร็จ - สนับสนุนการรับซื้อผลผลิตในราคาที่เป็นธรรมโดยการอ้างอิงจากราคาตลาดกลาง 	

ยุทธศาสตร์/แผนงาน	พื้นที่เป้าหมาย	ประเด็นการพัฒนาตามห่วงโซ่คุณค่า			หน่วยงาน บูรณาการ
		ต้น	กลาง	ปลาย	
			เก็บเกี่ยว คัดแยกคุณภาพ บรรจุภัณฑ์ และระบบโลจิสติกส์ (Cool Chain และ Cold Chain) ในการเก็บรักษา ผลผลิต และแปรรูปเพิ่มมูลค่า		
๑.๒ แผนงานด้านการยกระดับอุตสาหกรรมประมง การเพาะเลี้ยงกุ้งและสัตว์น้ำชายฝั่งเพื่อการส่งออกและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส	- ยกระดับศูนย์วิจัยและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้เป็นศูนย์กระจายพันธุ์สัตว์น้ำที่มีคุณภาพ	- พัฒนาระบบมาตรฐานการจัดการฟาร์ม เพื่อผลิตสินค้าสัตว์น้ำที่ได้มาตรฐานสากล - ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารทะเลที่หลากหลายและได้มาตรฐาน	- ส่งเสริมการตลาดอาหารทะเลและผลิตภัณฑ์อาหารทะเล - ส่งเสริมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในตลาดเฉพาะ (Niche Market)	
๑.๓ แผนงานด้านการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์	จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส	- ส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตมุสลิม - สนับสนุนศูนย์วิจัยพันธุ์สัตว์เพื่อผลิตสัตว์พันธุ์ดีและกระจายให้กับเกษตรกร - ส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์โดยเฉพาะไก่เบตง โคเนื้อและแพะให้เพียงพอต่อการบริโภคในพื้นที่	- สนับสนุนโรงชำแหละที่ได้มาตรฐานและถูกสุขอนามัย - ส่งเสริมการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม อาทิ นมแพะ พาสเจอร์ไรซ์ ไอศกรีม และเครื่องสำอาง - สนับสนุนการแปรรูปสินค้าปศุสัตว์ให้ได้มาตรฐานสากลและมาตรฐานสากล	- ส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าปศุสัตว์ในช่องทางการตลาดที่เหมาะสม	

ยุทธศาสตร์/แผนงาน	พื้นที่เป้าหมาย	ประเด็นการพัฒนาตามห่วงโซ่คุณค่า			หน่วยงาน บูรณาการ
		ต้น	กลาง	ปลาย	
๑.๔ แผนงานด้านการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ (young Smart Farmer)	จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส	- สนับสนุนกลุ่ม และสถาบันเกษตรกรเป็นผู้บริหารจัดการธุรกิจเกษตรอย่างครบวงจร	- จัดทำฐานข้อมูลเพื่อการวางแผนการผลิตและการตลาดแปรรูปเพิ่มมูลค่า - พัฒนาองค์ความรู้และเครือข่ายกับหน่วยงานวิจัยและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุน	- ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ใช้ในกระบวนการผลิตและการตลาด	
๑.๕ แผนงานด้านการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีชีวภาพ	จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส	- ส่งเสริมการนำผลการวิจัยเทคโนโลยีชีวภาพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตร	- ใช้เทคโนโลยีชีวภาพในอุตสาหกรรมแปรรูปและการเก็บรักษาสินค้า	- การสร้างผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ที่หลากหลาย	
๑.๖ แผนงานด้านการส่งเสริมการสร้างตราสินค้า (Brand) ผลผลิตทางการเกษตร	จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส	- สนับสนุนการจดทะเบียน GI สินค้า	- ส่งเสริมการสร้างตราสินค้าโดยเฉพาะสินค้าอัตลักษณ์ในพื้นที่	- ส่งเสริมการตลาดสินค้าที่เป็นอัตลักษณ์ให้เป็นสินค้าที่ระลึกหรือของฝาก - ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาหาร เช่น เทศกาลอาหารอร่อยเบตง	

ยุทธศาสตร์/แผนงาน	พื้นที่เป้าหมาย	ประเด็นการพัฒนาตามห่วงโซ่คุณค่า			หน่วยงาน บูรณาการ
		ต้น	กลาง	ปลาย	
๑.๗ แผนงานด้านการพัฒนาพื้นที่อำเภอหนองจิกต่อเนื่องอำเภอเมืองปัตตานี	จังหวัดปัตตานี	- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมหนองจิกและนิคมอุตสาหกรรมบานาอำเภอเมือง	- ส่งเสริมการทำประมงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม - ส่งเสริมการทำอุตสาหกรรมแปรรูปที่เป็นมิตรสิ่งแวดล้อม	- สนับสนุนการลงทุนโดยการให้สิทธิพิเศษด้านการลงทุนมาตรการทางการเงินและการคลัง	
๑.๘ แผนงานด้านการพัฒนาระบบโครงข่ายน้ำเพื่อป้องกันความเสียหายพื้นที่เศรษฐกิจและสร้างความมั่นคงด้านทรัพยากรน้ำ	จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส	- พัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพระบบกักเก็บน้ำ รวมทั้งปรับปรุงแหล่งน้ำตามธรรมชาติให้มีความสะอาดสำหรับใช้ในการเกษตร รวมถึงการอุปโภคและบริโภค	- ปรับปรุงระบบกระจายน้ำให้เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำ	- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งน้ำ	
๑.๙ แผนงานด้านการสนับสนุนการปรับปรุงท่าเทียบเรือปัตตานีให้มีมาตรฐาน	จังหวัดปัตตานี	- ปรับปรุงท่าเรือปัตตานีให้มีมาตรฐานเพื่อรองรับการขนส่งและโลจิสติกส์ - ก่อสร้างคั่นกันคลื่น - ขุดลอกร่องน้ำเพื่อความสะดวกในการเดินเรือ และสามารถรองรับเรือขนาดใหญ่	- พัฒนาระบบการให้บริการด้านการขนส่งทางเรือและโลจิสติกส์ที่ได้มาตรฐาน	- ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ - การดูแลและการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม	

ยุทธศาสตร์/แผนงาน	พื้นที่เป้าหมาย	ประเด็นการพัฒนาตามห่วงโซ่คุณค่า			หน่วยงานบูรณาการ
		ต้น	กลาง	ปลาย	
๒. พัฒนาเมืองสู่ไฮโกล-ลก และเมืองเบตง ให้เป็นเมืองการค้าและเมืองท่องเที่ยวชายแดน					
๒.๑ แผนงานด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณด้านชายแดนให้เพียงพอ และได้มาตรฐาน รวมทั้งพื้นที่เศรษฐกิจบริเวณชายแดน	จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านชายแดนให้ได้มาตรฐาน - เร่งก่อสร้างด่านชายแดนบูเก๊ะตาให้แล้วเสร็จเต็มรูปแบบ - เร่งจัดหาที่ดินเพื่อรองรับการขยายด้านในอนาคต 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดระเบียบการใช้พื้นที่บริเวณด้านชายแดน ชุมชนและพื้นที่หลังด่านให้เหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการอำนวยความสะดวกด้านการค้า การขนส่งระหว่างประเทศ 	
๒.๒ แผนงานด้านการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมให้มีความเชื่อมโยง และมีมาตรฐานทั้งทางบกและทางอากาศ	จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาโครงข่ายถนนสายหลัก และสายรองให้มีมาตรฐานและมีความปลอดภัย - เชื่อมโยงการเดินทาง การขนส่งสินค้าและการท่องเที่ยวจากสถานีรถไฟสุโงโกล-ลก -มาเลเซีย - ปรับปรุงท่าอากาศยานนราธิวาส - เร่งรัดก่อสร้างสนามบินเบตง 	<ul style="list-style-type: none"> - วางระบบการกำกับดูแลการขนส่งให้มีมาตรฐานความปลอดภัย - พัฒนาระบบบริการให้มีคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย - พัฒนาระบบบริการเดินรถไฟระหว่างไทย-มาเลเซียให้มีคุณภาพมาตรฐาน 	<ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนการใช้ประโยชน์โครงข่ายการขนส่งเพื่อลดต้นทุนโลจิสติกส์ 	
๒.๓ แผนงานด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม	จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงภูมิทัศน์และสิ่งอำนวยความสะดวก บริการที่เพียงพอ และได้มาตรฐาน มีความปลอดภัย 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน อาทิ ที่พัก และมัคคุเทศก์ - การนำเทคโนโลยีสารสนเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ อาทิ การท่องเที่ยวทาง 	

ยุทธศาสตร์/แผนงาน	พื้นที่เป้าหมาย	ประเด็นการพัฒนาตามห่วงโซ่คุณค่า			หน่วยงาน บูรณาการ
		ต้น	กลาง	ปลาย	
			มาใช้ในการสนับสนุนการ ท่องเที่ยว - พัฒนา ยกระดับมาตรฐานการ บริการสู่สากล	วัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิง อาหาร การท่องเที่ยวเชิง เกษตร และการท่องเที่ยว ชุมชน - สร้างเครือข่ายบริหารจัดการ เชื่อมโยงเส้นทางการ ท่องเที่ยวทั้งในและนอก ประเทศ	
๒.๔ แผนงานด้านการ พัฒนาและส่งเสริม ธุรกิจต่อเนื่องการ ท่องเที่ยวในเมือง ท่องเที่ยวชายแดน	จังหวัดนราธิวาส จังหวัดยะลา	- ส่งเสริมการพัฒนาเมืองท่องเที่ยว ชายแดนเบตงและเมืองท่องเที่ยว ชายแดนสุโข-ลก - ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและ สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่ง ท่องเที่ยวเมืองชายแดนเบตงและ สุโข-ลก อาทิ ไฟฟ้า อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง	- สนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ สนับสนุนความปลอดภัย การท่องเที่ยว - พัฒนาบุคลากรด้านการ ท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ ธุรกิจบริการท่องเที่ยว	- พัฒนามาตรฐานการให้ บริการธุรกิจท่องเที่ยวให้ได้ มาตรฐานสากล	
๒.๕ แผนงานด้านการ พัฒนาและส่งเสริม ธุรกิจการค้าชายแดน	จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส	- จัดหาที่ดินรองรับการพัฒนา การค้าชายแดน	- จัดตั้งตลาดกลางสินค้าเกษตร เมืองชายแดน	- กำหนดมาตรการส่งเสริม การลงทุนที่เหมาะสม ให้กับผู้ประกอบการ	
๒.๖ แผนงานด้านการ เร่งรัดการพัฒนาพื้นที่ เขตเศรษฐกิจพิเศษ	จังหวัดนราธิวาส	- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค สาธารณูปการ รวมทั้งโครงข่ายคมนาคมขนส่ง	- พัฒนาระบบการจัดการ สิ่งแวดล้อมเพื่อสนับสนุนการ ลงทุนการเพิ่มประสิทธิภาพการ	- สนับสนุนการลงทุนและ ยกระดับกิจกรรมทาง เศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับ	

ยุทธศาสตร์/แผนงาน	พื้นที่เป้าหมาย	ประเด็นการพัฒนาตามห่วงโซ่คุณค่า			หน่วยงาน บูรณาการ
		ต้น	กลาง	ปลาย	
นราธิวาส เพื่อรองรับ การค้าการลงทุนทั้ง ในและต่างประเทศ		และโลจิสติกส์เชื่อมโยงระบบถนน ระบบราง ทางน้ำ ทางอากาศ - กำหนดการใช้พื้นที่เพื่อรองรับ กิจกรรมเป้าหมายและกิจกรรม ที่เกี่ยวข้อง	ให้บริการของศูนย์บริหารแบบ เบ็ดเสร็จ - สนับสนุนการให้สิทธิประโยชน์ ทั้งด้านภาษีและมีใช้ภาษีใน ระดับเหมาะสม	สิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับ ศักยภาพพื้นที่	
๓. เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน					
๓.๑ แผนงานด้านการ พัฒนาและสนับสนุน ทักษะฝีมือแรงงาน	จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส	- พัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน ที่ตามความต้องการของ ตลาดแรงงานในพื้นที่ โดยเฉพาะ อุตสาหกรรมในเมืองต้นแบบฯและ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน	- สนับสนุนให้ผู้ประกอบการ จ้างงานสำหรับผู้ที่ได้รับการ พัฒนาทักษะแรงงานในพื้นที่	- สนับสนุนแรงงานที่มีทักษะ เป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่	
๓.๒ แผนงานด้านการ พัฒนาและยกระดับ คุณภาพการศึกษา	จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส	- สนับสนุนการเข้าถึงการศึกษาที่มี คุณภาพในทุกกระดับ - ปรับปรุงสถานศึกษาและ จัดสิ่งอำนวยความสะดวก ในการเรียน การสอนที่ทันสมัย และเพียงพอ - สนับสนุนการศึกษาเพื่อการ ประกอบอาชีพ โดยเฉพาะสถาบัน อาชีวศึกษาที่ผลิตแรงงานที่มี ทักษะพร้อมประกอบอาชีพ	- พัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะ ตามวิชาที่สอน - พัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่ สามารถนำมาใช้ในการ ประกอบอาชีพ	- พัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่ ทันสมัยและใช้เทคโนโลยี ทางการศึกษา - ขยายโอกาสในการเข้าถึง แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอก ห้องเรียนในชุมชน	

ยุทธศาสตร์/แผนงาน	พื้นที่เป้าหมาย	ประเด็นการพัฒนาตามห่วงโซ่คุณค่า			หน่วยงานบูรณาการ
		ต้น	กลาง	ปลาย	
๓.๓ แผนงานด้านการส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพของประชาชนทุกวัย	จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความรู้ ความเข้าใจในการเฝ้าระวังและป้องกันการเกิดโรค - ส่งเสริมการให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพของสตรีตั้งครรภ์และทักษะการเลี้ยงดูทารก - เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการของสถานพยาบาลในชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาระบบบริการปฐมภูมิให้มีคุณภาพและเชื่อมโยงถึงชุมชนและครัวเรือน - พัฒนาระบบแพทย์ฉุกเฉินและระบบส่งต่อผู้ป่วยที่มีประสิทธิภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนกิจกรรมสุขภาวะให้กับเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา - สร้างเครือข่ายภาคประชาชนในการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรค 	
๓.๔ แผนงานด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง	จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการผลิตสินค้าชุมชนเพื่อสร้างงานสร้างรายได้ให้กับประชาชน 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยใช้ภูมิปัญญาและอัตลักษณ์ของพื้นที่เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า - สนับสนุนความรู้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมช่องทางการจำหน่ายการตลาด โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการตลาดและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน - สนับสนุนการตลาดโดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ 	
๓.๕ แผนงานด้านการสร้างความเข้มแข็งของสังคมพหุวัฒนธรรม	จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความเข้าใจและการยอมรับการอยู่ร่วมกันของสังคมพหุวัฒนธรรม - ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลความปลอดภัยของชุมชนและท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการรักษาอัตลักษณ์วัฒนธรรมที่หลากหลาย 	<ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนกิจกรรมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน - สร้างเครือข่ายความเข้มแข็งระหว่างชุมชนเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข 	

๑๐. โครงการที่สำคัญของภาค

ภายใต้แผนพัฒนาภาคใต้ชายแดน พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ มีตัวอย่างแนวคิดโครงการสำหรับการขับเคลื่อนการพัฒนาในประเด็นสำคัญ ดังนี้

ทิศทางการพัฒนา	โครงการสำคัญของภาค
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับภาคการผลิต	<ul style="list-style-type: none">➢ โครงการส่งเสริมการเลี้ยงและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากปศุสัตว์ เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง➢ โครงการส่งเสริมสนับสนุนการสร้างตราสินค้าผลผลิตทางการเกษตร➢ โครงการยกระดับมาตรฐานอุตสาหกรรมประมง
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาเมืองสุโขทัย-ลพบุรี และเมืองเบตง ให้เป็นเมืองการค้าและเมืองท่องเที่ยวชายแดน	<ul style="list-style-type: none">➢ โครงการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโก-ลกบริเวณด่านชายแดนสุโขทัย-ลพบุรี➢ โครงการจัดตั้งตลาดกลางสินค้าเกษตรเมืองชายแดนอย่างครบวงจร
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน	<ul style="list-style-type: none">➢ โครงการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานรองรับการพัฒนาเขตอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป เมืองการค้า และเมืองท่องเที่ยวชายแดน

ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากปศุสัตว์เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง
แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์
หลักการและเหตุผล	ภาคใต้ชายแดนมีโครงสร้างเศรษฐกิจพึ่งพาภาคเกษตร ซึ่งภาคเกษตรเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญของภาคเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร แต่มีแนวโน้มการผลิตลดลง เนื่องจากราคาสินค้าเกษตรหลักโดยเฉพาะยางพาราปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น เพื่อสร้างอาชีพเสริมและเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร จึงมีความจำเป็นในการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ โดยเฉพาะ ไก่เบตง โคเนื้อ และแพะ ให้แก่เกษตรกร โดยการวิจัยและพัฒนาสัตว์สายพันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากปศุสัตว์ในพื้นที่ เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการในพื้นที่ และสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรโดยการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง เช่น ผลิตภัณฑ์จากเนื้อ นม และเครื่องสำอาง เป็นต้น
วัตถุประสงค์	<ul style="list-style-type: none"> ➢ เพื่อสร้างอาชีพและรายได้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ ➢ เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร
เป้าหมาย	<ul style="list-style-type: none"> ➢ รายได้เฉลี่ยครัวเรือนเพิ่มขึ้น
แนวทางการดำเนินงาน	<ul style="list-style-type: none"> ➢ ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาในพื้นที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งวิจัยและพัฒนาปรับปรุงสายพันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ และวิจัยการพัฒนาปรับปรุงการแปรรูปผลผลิตให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง เช่น ผลิตภัณฑ์จากเนื้อ นม ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ➢ ส่งเสริมให้กลุ่ม/สหกรณ์การเกษตร และเอกชนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาด โดยนำผลการวิจัยมาใช้ในการผลิตและแปรรูปผลผลิตในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ตอบสนองต่อกลุ่มผู้บริโภคที่หลากหลาย ➢ ส่งเสริมให้กลุ่ม/สหกรณ์เกษตรกร และเอกชนใช้ตลาดออนไลน์ในการขายสินค้าและผลิตภัณฑ์
หน่วยงานรับผิดชอบ	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์
ระยะเวลาดำเนินงาน	ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นและคุณภาพชีวิตของประชาชนในภาคดีขึ้น

ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริม สนับสนุนการสร้างตราสินค้าผลผลิตทางการเกษตร
แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า (Brand) ผลผลิตทางการเกษตร
หลักการและเหตุผล	ภาคใต้ชายแดนมีภูมิประเทศและภูมิอากาศที่มีความอุดมสมบูรณ์ โดยประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร ทั้งนี้การผลิตภาคเกษตรของภาคใต้ยังเป็นแบบเดิมที่มีการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มน้อย ดังนั้น เพื่อการเพิ่มรายได้และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร จึงมีความจำเป็นในการสนับสนุนและส่งเสริมให้กลุ่ม/สหกรณ์การเกษตรสร้างตราสินค้าโดยเฉพาะพืชผัก ผลไม้ และสินค้าอัตลักษณ์ในพื้นที่
วัตถุประสงค์	<ul style="list-style-type: none">➢ เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่➢ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตรในพื้นที่
เป้าหมาย	<ul style="list-style-type: none">➢ รายได้เฉลี่ยครัวเรือนเพิ่มขึ้น
แนวทางการดำเนินงาน	<ul style="list-style-type: none">➢ ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาในพื้นที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งวิจัยและพัฒนาปรับปรุงแปรรูปผลผลิตในพื้นที่ให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง➢ สนับสนุนการขึ้นทะเบียนสินค้าชุมชนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Thai Geographical Indication : GI)➢ ส่งเสริมให้กลุ่ม/สหกรณ์การเกษตร และเอกชนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาด โดยนำสินค้าชุมชนที่เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ มาใช้ในการผลิตและแปรรูปผลผลิตในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ตอบสนองต่อกลุ่มผู้บริโภคที่หลากหลาย➢ ส่งเสริมให้กลุ่ม/สหกรณ์การเกษตร และเอกชนใช้ตลาดออนไลน์ในการขายสินค้าและผลิตภัณฑ์
หน่วยงานรับผิดชอบ	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม
ระยะเวลาดำเนินงาน	ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ในพื้นที่

ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการยกระดับมาตรฐานอุตสาหกรรมประมง
แนวทางการพัฒนา	ยกระดับอุตสาหกรรมประมง การเพาะเลี้ยงกุ้งและสัตว์น้ำชายฝั่งเพื่อการส่งออกและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
หลักการและเหตุผล	ภาคใต้ชายแดนเป็นแหล่งประมงที่สำคัญของภาคใต้ โดยทำเทียบเรือประมงปัตตานีมีปริมาณสัตว์น้ำขึ้นท่าสูงสุดของประเทศ และยังเป็นพื้นที่ที่มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมและกุ้งกุลาดำ มีพื้นที่เพาะเลี้ยงรวม ๔๗,๑๘๖ ไร่ มีผลผลิต ๑๙,๓๕๗ ตัน อย่างไรก็ตามการเพาะเลี้ยงยังประสบปัญหาการระบาดของโรคตายด่วน (Shrimp Early Mortality Syndrome : EMS) และความแปรปรวนของสภาพอากาศ ส่งผลกระทบต่อปริมาณผลผลิตกุ้งในพื้นที่ ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการเพาะเลี้ยงและยกระดับอุตสาหกรรมประมงในพื้นที่ จึงมีความจำเป็นต้องยกระดับศูนย์วิจัยให้เป็นศูนย์กระจายพันธุ์สัตว์น้ำที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบมาตรฐานการจัดการฟาร์ม ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารทะเลที่หลากหลายและได้มาตรฐานตามหลักสากล รวมถึงการจัดหาตลาดและแหล่งจำหน่ายสินค้า
วัตถุประสงค์	<ul style="list-style-type: none"> ➢ เพื่อสร้างรายได้ให้กับชาวประมงและผู้ประกอบการในพื้นที่ ➢ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้สินค้าอาหารทะเล
เป้าหมาย	<ul style="list-style-type: none"> ➢ มูลค่าการส่งออกกุ้งและสัตว์น้ำชายฝั่งเพิ่มขึ้น
แนวทางดำเนินงาน	<ul style="list-style-type: none"> ➢ ส่งเสริมให้พัฒนาระบบจัดการฟาร์มตามมาตรฐานสากล ➢ ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาในพื้นที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งวิจัยและพัฒนาปรับปรุงแปรรูปผลผลิตในพื้นที่ให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง ➢ ส่งเสริมให้กลุ่ม/สหกรณ์ชาวประมง และผู้ประกอบการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาด โดยการผลิตและแปรรูปผลผลิตในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ตอบสนองต่อกลุ่มผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม และกลุ่มผู้บริโภคที่หลากหลาย ➢ ส่งเสริมให้ชาวประมง และผู้ประกอบการใช้สื่อออนไลน์ในการขายสินค้าและผลิตภัณฑ์
หน่วยงานรับผิดชอบ	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์
ระยะเวลาดำเนินงาน	ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	<ul style="list-style-type: none"> ➢ สร้างรายได้ให้แก่กลุ่มชาวประมง และผู้ประกอบการ ➢ การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมประมงเพิ่มขึ้น

ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโก-ลกบริเวณด่านชายแดนสุโข-ลก
แนวทางการพัฒนา	พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณด่านชายแดนให้เพียงพอและได้มาตรฐานรวมทั้งพื้นที่เศรษฐกิจบริเวณชายแดน
หลักการเหตุผล	ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่อาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซีย ๒๕๘ กิโลเมตร ซึ่งมีด่านชายแดนถาวรไทย-มาเลเซีย ๔ แห่ง ในจังหวัดยะลา (ด่านเบตง) และจังหวัดนราธิวาส (ด่านตากใบ ด่านสุโข-ลก และด่านบูเก๊ะตา) เป็นเส้นทางการค้าและในการเดินทางผ่านแดนระหว่างจังหวัดนราธิวาสกับรัฐกลันตัน และอำเภอเบตงจังหวัดยะลา กับรัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย โดยด่านสุโข-ลก มีมูลค่าการค้าชายแดนสูงสุดคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๔๒.๓ ในปี ๒๕๕๙ ด่านสุโข-ลก มีมูลค่าการค้าชายแดน ๓,๑๗๙.๗ ล้านบาท ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๒๘.๙ ซึ่งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างโอกาสในการพัฒนาพื้นที่ชายแดนสอดคล้องกับการพัฒนาภาคใต้ชายแดนให้เป็นเมืองชายแดนเชื่อมโยงการค้าและการท่องเที่ยวกับพื้นที่ภาคใต้และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์
วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนาเส้นทางและโครงข่ายคมนาคมขนส่ง สนับสนุนการเชื่อมโยงการค้าชายแดนไทย มาเลเซีย
เป้าหมาย	มูลค่าการค้าชายแดนบริเวณด่านสุโข-ลกเพิ่มขึ้น
แนวทางการดำเนินงาน	<ul style="list-style-type: none">➢ เจริญ สร้างข้อตกลงร่วมทุนระหว่างไทย-มาเลเซีย➢ ก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโก-ลกบริเวณด่านชายแดนสุโข-ลก➢ ปรับปรุงระเบียบการใช้พื้นที่บริเวณด่านชายแดน ชุมชน และพื้นที่บริเวณหลังด่านรองรับการขยายตัวของการค้าชายแดน➢ วางระบบการกำกับดูแลการให้บริการและมาตรฐานความปลอดภัย➢ สนับสนุนการใช้ประโยชน์โครงข่ายการขนส่งเพื่อลดต้นทุนโลจิสติกส์
หน่วยงานรับผิดชอบ	กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง กรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม
ระยะเวลาดำเนินงาน	ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	<ul style="list-style-type: none">➢ มีเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย➢ เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชนบริเวณโดยรอบด่านสุโข-ลก

ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการจัดตั้งตลาดกลางสินค้าเกษตรเมืองชายแดนอย่างครบวงจร
แนวทางการพัฒนา	พัฒนาและส่งเสริมธุรกิจการค้าชายแดน
หลักการเหตุผล	ภาคเกษตรมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของภาคใต้ชายแดน ประกอบด้วย ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ประมงทะเลและชายฝั่ง ปศุสัตว์ และไม้ผล แต่เนื่องจากราคาผลผลิตขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอก ทำให้รายได้ของเกษตรกรไม่แน่นอน รายได้ครัวเรือนลดลง ดังนั้น การจัดตั้งตลาดกลางสินค้าเกษตรอย่างครบวงจรจะทำให้เพิ่มช่องทางในการจำหน่าย เปิดโอกาสให้กับเกษตรกร/ผู้ผลิตมีแหล่งขายสินค้าที่ได้ราคาที่เป็นธรรม มีรายได้สอดคล้องกับต้นทุน พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และเป็นการยกระดับรายได้ เกิดการขยายตัวทางการค้าทั้งภายในภูมิภาคและส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้าน
วัตถุประสงค์	เพื่อเป็นศูนย์กลางในการซื้อขายสินค้าเกษตรเมืองชายแดนอย่างครบวงจร
เป้าหมาย	รายได้เฉลี่ยครัวเรือนเพิ่มขึ้น
แนวทางการดำเนินงาน	<ul style="list-style-type: none">➢ จัดหาพื้นที่ในการจัดตั้งตลาดกลางสินค้าเกษตร➢ จัดตั้งตลาดกลางสินค้าเกษตร➢ นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการตลาดกลางสินค้าเกษตร อาทิ การประยุกต์ใช้ตลาดออนไลน์ (E-commerce) การสร้าง ปรับปรุง และพัฒนาระบบฐานข้อมูล➢ สนับสนุนการบริหารจัดการโดยการมีส่วนร่วม และเชื่อมโยงตลาดระดับภูมิภาคและประเทศเพื่อนบ้าน
หน่วยงานรับผิดชอบ	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์
ระยะเวลาดำเนินงาน	ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	<ul style="list-style-type: none">➢ เกษตรกรมีศูนย์กลางในการซื้อ-ขาย สินค้าเกษตรอย่างครบวงจรในราคาที่เป็นธรรม➢ เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น➢ มูลค่าการค้าชายแดนมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น

ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานรองรับการพัฒนาเขตอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป เมืองการค้า และเมืองท่องเที่ยวชายแดน
แนวทางการพัฒนา	พัฒนาและสนับสนุนทักษะฝีมือแรงงาน
หลักการเหตุผล	คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๙ เห็นชอบโครงการเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๓” ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้เสนอเพื่อพัฒนาพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นเขตเศรษฐกิจเฉพาะ โดยการส่งเสริมให้เกิดการลงทุน สร้างงานและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยนำร่องในพื้นที่สามอำเภอให้เป็นเมืองต้นแบบ ได้แก่ อำเภอหนองจิก เป็นเมืองต้นแบบการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตร (Agricultural Industry City) อำเภอเบตงเป็นเมืองต้นแบบการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development City) และอำเภอสุไหงโก-ลก เป็นเมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ (International Border City) ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินโครงการดังกล่าวบรรลุตามวัตถุประสงค์ จึงควรพัฒนากำลังแรงงานในพื้นที่รองรับการพัฒนาดังกล่าว
วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนาศักยภาพทักษะฝีมือแรงงานรองรับการพัฒนาเขตอุตสาหกรรมแปรรูป การเกษตร เมืองการค้าและท่องเที่ยวชายแดน
เป้าหมาย	คนไทยทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ ความสามารถเพิ่มขึ้น เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน
แนวทางการดำเนินงาน	<ul style="list-style-type: none"> ➢ พัฒนาทักษะฝีมือแรงงานที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมในเมืองต้นแบบและเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ➢ บูรณาการระหว่างสถาบันการศึกษาและหน่วยงานด้านการพัฒนากำลังแรงงานในพื้นที่ ออกแบบหลักสูตร/พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและแนวทางการพัฒนาพื้นที่ ➢ ส่วนราชการและภาคเอกชนร่วมกันพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาแรงงาน เพื่อเพิ่มศักยภาพแรงงานที่มีอยู่ในพื้นที่ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ
หน่วยงานรับผิดชอบ	กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม สถาบันการศึกษาอาชีวศึกษาภาคใต้ ชายแดน สถาบันการอุดมศึกษาในพื้นที่ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงสาธารณสุข
ระยะเวลาดำเนินงาน	ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	<ul style="list-style-type: none"> ➢ กำลังแรงงานในพื้นที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ➢ ประชาชนมีอาชีพและมีรายได้เพิ่มขึ้น คุณภาพชีวิตดีขึ้น

๑๑. แผนงานและงบประมาณขับเคลื่อนแผนพัฒนาภาคใต้ชายแดน พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

แผนงานโครงการที่จะดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ภายใต้แผนพัฒนาภาคใต้ชายแดนในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ จำนวน ๖๗ โครงการ วงเงินรวมทั้งสิ้น ๑๑,๗๖๗.๖๗ ล้านบาท ดังนี้

๑๑.๑ ยุทธศาสตร์พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร เพื่อความมั่นคงให้กับภาคการผลิต จำนวน ๑๙ โครงการ วงเงินรวม ๒,๐๒๓.๖๘ ล้านบาท อาทิ โครงการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพด้านการเกษตรสามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน (เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โคนม แพะ แกะ สัตว์ปีก/พัฒนาศักยภาพศูนย์บริการพืชอาหารสัตว์) วงเงิน ๔๑๐.๒๔ ล้านบาท โครงการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ วงเงิน ๑๑๖.๖๔ ล้านบาท และโครงการส่งเสริมการตลาดผู้ประกอบการปศุสัตว์จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี ๒๕๖๒ (จัดอบรมด้านการตลาด เชื่อมโยงตลาดกับผู้แปรรูป) วงเงิน ๑.๐๐ ล้านบาท

๑๑.๒ ยุทธศาสตร์พัฒนาเมืองสุโขทัย-โลก และเมืองเบตงให้เป็นเมืองการค้าและเมืองท่องเที่ยวชายแดน จำนวน ๑๙ โครงการ วงเงินรวม ๕,๐๒๘.๓๗ ล้านบาท อาทิ โครงการพัฒนาท่าอากาศยานภูมิภาคของกรมท่าอากาศยาน (ท่าอากาศยานเบตงและนราธิวาส) วงเงิน ๒,๑๔๙.๑๘ ล้านบาท โครงการแยกจุดตัดทางหลวงหมายเลข ๔๒ (ปาลอบาโต๊ะ)- บรรจบทางหลวงหมายเลข ๔๑๓๖ (บ้านทอน) (รวมทางเข้าสนามบิน) วงเงิน ๔๔๐.๐๐ ล้านบาท โครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนราธิวาส วงเงิน ๒๓๒.๓๓ ล้านบาท และโครงการประชาสัมพันธ์เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในเชิงพื้นที่ วงเงิน ๑๕.๗๖ ล้านบาท

๑๑.๓ ยุทธศาสตร์เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน จำนวน ๒๙ โครงการ วงเงินรวม ๔,๗๑๕.๖๒ ล้านบาท อาทิ โครงการสร้างความเข้มแข็งของสังคมพหุวัฒนธรรม วงเงิน ๕๔๑.๑๘ ล้านบาท โครงการขับเคลื่อนแนวทางการเผยแพร่กฎหมายและสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานของรัฐ ปี ๒ วงเงิน ๑๓๐.๐๐ ล้านบาท โครงการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา วงเงิน ๑,๑๘๓.๖๕ ล้านบาท และโครงการดำเนินการด้านการต่างประเทศเพื่อช่วยแก้ไขเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ช่วยส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ

สรุปแผนงานโครงการของส่วนราชการประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ภายใต้แผนพัฒนาภาคใต้ชายแดน

ยุทธศาสตร์	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)					วงเงินรวม
		๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
๑. พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรเพื่อความมั่นคงให้กับภาคการผลิต	๑๙	๑๐๐.๕๕	๗๐๕.๗๓	๖๕๙.๔๘	๓๓๑.๑๐	๒๒๖.๘๓	๒,๐๒๓.๖๘
๒. พัฒนาเมืองสุโขทัย-โลกและเมืองเบตงให้เป็นเมืองการค้าและเมืองท่องเที่ยวชายแดน	๑๙	๕๐๑.๗๑	๘๘๐.๗๔	๑,๖๘๗.๙๒	๑,๒๖๙.๑๙	๖๘๘.๘๑	๕,๐๒๘.๓๗
๓. เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน	๒๙	๑๒.๐๑	๓๐.๔๔	๒,๐๖๖.๐๙	๑,๔๔๘.๘๒	๑,๑๕๕.๒๖	๔,๗๑๕.๖๒
รวม	๖๗	๖๑๔.๒๗	๑,๖๑๖.๙๑	๔,๔๑๓.๕๘	๓,๐๔๙.๑๑	๒,๐๗๑.๙๐	๑๑,๗๖๗.๖๗